

Obsah

- Jiří Sladký a Ivona Matějková
Zpráva o činnosti Západočeské pobočky
České botanické společnosti za rok 2021 1
- Lenka Pivoňková
Jarní exkurze za sněženkami do údolí
Radnického potoka u Lhotky u Radnic 1
- Jiří Kalibán
Za křivatci kolem řeky Úslavy 3
- Ivona Matějková
Botanická exkurze „Za křivatci a další jarní
květenou na Stříbrsko“ 4
- Ivona Matějková
Botanická exkurze „Do okolí Louňové
na Nepomucku“ 5
- Jiří Sladký
Nivou Vejprnického potoka 6
- Lenka Pivoňková
Exkurze z Předenic na Tlustou horu a Koží
kámen na jižním Plzeňsku 9
- Ivona Matějková
Za podzimní květenou do pískovny u Beňov 10
- Sylvie Pecháčková
Aira praecox u Boleveckého rybníka v Plzni 11
- Radim Paulič
Rožec Tenoreův (*Cerastium tenoreanum*)
u Nepomuku 12
- Miroslava Šandová
Zajímavá lokalita s výskytem *Lilium martagon*
u obce Hůrky na Rokycansku 13

Redakce: Ivona Matějková
Jana Nová
Sylvie Pecháčková

Odpovědný redaktor: Sylvie Pecháčková

Technický redaktor: Jana Nová

Kresba na první straně obálky: Miloslav Vondráček

Calluna uveřejňuje:

Organizační zprávy
Zprávy z botanického života
Kratší články z floristiky, geobotaniky a ekologie rostlin, s důrazem na západní Čechy
Články o botanických zahradách
Práce z dějin botaniky
Recenze knih s botanickou tematikou
Personalia botaniků
Bibliografie

Rukopisy zasílejte na adresu:

Sylvie Pecháčková, Západočeské muzeum v Plzni, Kopeckého sady 2, 301 36 Plzeň

e-mail: spechackova@zcm.cz, tel. 378 370 411

Pokyny pro autory jsou uvedeny na 3. straně obálky.

CALLUNA, časopis západočeských botaniků.

Vydává Západočeská pobočka České botanické společnosti. Vychází nepravidelně. Toto číslo vyšlo v březnu 2022.

ISSN 2464-5648

ORGANIZAČNÍ ZPRÁVY

Zpráva o činnosti Západočeské pobočky České botanické společnosti za rok 2021

Jiří Sladký a Ivona Matějková

Západočeská pobočka ČBS měla v roce 2021 celkem 45 členů, tedy stejně jako v předchozím roce.

Sídlem pobočky bylo pracoviště oddělení botaniky Západočeského muzea v Plzni, Tylova ul. 22. Kvůli koronavirovým opatřením se výbor pobočky sešel během roku 2021 pouze jednou (v omezeném počtu členů), pracoval ve složení: Jiří Sladký (předseda), Ivona Matějková (jednatelka), Lenka Pivoňková (hospodářka), Sylvie Pecháčková (odpovědná redaktorka časopisu Calluna), Jaroslava Nesvadbová, Eva Volfová (členové výboru).

V roce 2021 se uskutečnily následující akce organizované výborem pobočky i aktivity jejích členů:

Exkurze pořádané pobočkou

27. 3. – Lenka Pivoňková: Údolím Radnického potoka u Lhotky u Radnic (4 účastníci), viz Calluna 2022: 1–3.

7. 4. – Jiří Kalibán: Za křivatci kolem řeky Úslavy (4 účastníci), viz Calluna 2022: 3.

17. 4. – Ivona Matějková: Za křivatci a další jarní květenou na Stříbrsko (2 účastníci), viz Calluna 2022: 4–5.

22. 5. – Ivona Matějková: Do okolí Louňové na Nepomucku (3 účastníci), viz Calluna 2022: 5–6.

21. 6. – Jiří Sladký: Nivou Vejprnického potoka (4 účastníci), viz Calluna 2022: 6–9.

4. 9. – Lenka Pivoňková: Z Předenic přes Tlustou horu a Kozí kámen (5 účastníků), viz Calluna 2022: 9–10.

18. 9. – Ivona Matějková: Za podzimní květenou do pískovny u Beňov (6 účastníků), viz Calluna 2022: 10–11.

Vzhledem k celkově nestabilní situaci byly pro rok 2021 naplánovány pouze botanické exkurze.

Zajímavé floristické nálezy z regionu jsou zveřejněny v Calluna 2022: 16–20. Svými nálezy s lokalitami přispěli jak členové, tak i nečlenové pobočky: J. Bureš, Z. Černíková, J. Kalibán, I. Matějková, J. Nesvadbová, R. Paulič, S. Pecháčková, K. Prach a F. Šotkovský.

Další akce

8. 12. – Předvánoční posezení nad herbářovými položkami (4 účastníci).

Ediční činnost

V roce 2021 bylo vydáno jedno číslo časopisu Calluna 2021/1 o 44 stranách, které je ke stažení na webové stránce:

https://www.zcm.cz/images/Calluna/Calluna_2021_1.pdf

Program akcí pobočky je zveřejňován na webových stránkách Západočeského muzea v Plzni: <http://www.zcm.cz/zpc-pobočka-ceske-botanické-spolčnosti>.

Z BOTANICKÉHO ŽIVOTA

Jarní exkurze za sněženkami do údolí Radnického potoka u Lhotky u Radnic

Lenka Pivoňková

Kvůli covidovým zákazům shromažďování osob neuspořádala západočeská pobočka ČBS od exkurze k rybníkům u Bolevce v říjnu 2020 žádnou přednášku, setkání, dokonce ani výroční schůzi. Chtěli jsme se sejít na jaře alespoň venku. Nikdo dopředu nevěděl, jaké zákazy, které se měnily ze dne na den i několikrát v týdnu, nás čekají. Doufali jsme ale, že to vyjde. Bylo již mimo mé schopnosti orientovat se v tom, jaká pravidla právě platí. Nešlo si ale nevšimnout zákazu uvaleného na volné překračování hranice okresů, a Lhotka, kam jsme mířili, leží v okrese Rokycany, kde žádný ze zájemců o exkurzi nebydlí. Překročení hranice okresu bylo třeba řádně odůvodnit. Nezbytný doklad o potřebnosti průzkumu u Lhotky jsme pro všechny účastníky exkurze Rudolfa Hlaváčka, Ivonu Matějkovou, Lindu Trunečkovou a mne získali ze sekretariátu ČBS, za což jsme byli velmi vděční.

Sraz byl v sobotu 27. 3. 2021 v 9.00 na návsi ve Lhotce. Na zem dopadaly poslední kapky z dvouhodinového deště a my jsme, posílnění informacemi z článku Pavla Sekerky o variabilitě sněženek v Živě č. 1/2021, vyrazili na cestu.

U místní hospody na západním okraji vsi (čtverec 6147a) kvetly v trávníku *Bellis perennis* a *Erophila verna*. Scházeli jsme bahnitou cestou (a přešli do čtverce 6147b) lemovanou švestkami, smrkovým lesem s několika rozkvetlými exempláři *Tussilago farfara* na kraji cesty do údolí Radnického potoka k Čechurovu mlýnu. Zde jsme se napojili na červenou turistickou značku a pokračovali k severu malebným údolím přirozeně se vlnícího Radnického potoka lemovaného úzkým pásem stromů, tvořeného směsicí dřevin – *Alnus glutinosa*, *Betula pendula*, *Carpinus betulus*, *Picea abies*, *Pinus sylvestris*, *Prunus padus*. Trsy sněženek *Galanthus nivalis* (§O, C3) jsme zahlédli, sotva jsme sešli do údolí. Nebyly mezi nimi jen běžné rostliny, ale i plnokvětá forma svědčící o tom, že jde o populaci zplanělou z kultury. Trsy sněženek se roztroušeně vyskytovaly do vzdálenosti 400 m severně od Čechurova mlýna.

V nivě potoka jsme zaznamenali kvetoucí i nekvetoucí: *Adoxa moschatellina*, *Aegopodium podagraria*, *Allium ursinum*, *Anemone nemorosa*, *Anthriscus sylvestris*, *Cardamine amara*, *Carex brizoides*, *Cirsium palustre*, *Deschampsia cespitosa*, *Digitalis purpurea*, *Ficaria verna*, *Gagea lutea*, *Galeobdolon argentatum*, *Galium aparine*, *Geranium robertianum*, *Geum urbanum*, *Chelidonium majus*,

Obr. 1 – Zkoumání sněženek u Radnického potoka

Chrysosplenium alternifolium, *Juncus effusus*, *Lamium maculatum*, *Oxalis acetosella*, *Ranunculus repens*, *Stellaria holostea*, *Stellaria nemorum*, *Urtica dioica*, *Veronica beccabunga*. Jen podle zbytků loňských lodyh jsme identifikovali např. *Alliaria petiolata*, *Athyrium filix-femina*, *Brachypodium sylvaticum*, *Dryopteris filix-mas*, *Phalaris arundinacea*, *Scrophularia nodosa*, *Veronica officinalis*.

Na skalce na pravém břehu Radnického potoka ca 450 m severně od Čechurova mlýna jsme zdálky pozorovali rozsáhlé porosty *Polypodium vulgare*. Rudolf Hlaváček nás upozornil na *Rubus plicatus*. V příkrých svazích byly na mnoha místech kolmo dolů vyježděné stopy od motorek.

U cesty severně od Vrbatova mlýna (ve čtverci 6047d) se nacházel smíšený les s listnatými stromy *Acer pseudoplatanus*, *Carpinus betulus*, *Tilia* sp. a s hájovými druhy *Asarum europaeum*, *Corydalis intermedia* (C4a), *Euphorbia dulcis*, *Hepatica nobilis*, *Mercurialis perennis*, *Stellaria holostea*.

Překročili jsme silnici vedoucí do Svinné. V údolí pravostranného přítoku Radnického potoka v listnatém lese rostly hojně křivatce, ještě nekvetly, místy jejich sterilní listy vytvářely souvislé trávníky. Dvakrát jsme zkusili vyrýpnout podzemní orgány a pokaždé vydloubli jednu cibuli, což nás utvrdilo v tom, že jde o *Gagea lutea*.

Nad námi jsme zahlédli skálu (500 m východně od Nového mlýna, 120 m severně od silnice). Nedalo nám to a příkrým jihozápadně orientovaným suťovým svahem jsme se vyškrábali nahoru listnatým lesem s křivolakými kmeny *Acer pseudoplatanus*, *Carpinus betulus*, *Pinus sylvestris*, *Quercus petraea*, v podrostu s *Ajuga genevensis*, *Allium vineale*, *Arabidopsis arenosa*, *Cytisus scoparius*, *Digitalis grandiflora*, *Mycelis muralis*, *Pilosella officinarum*, *Poa*

nemoralis, *Ranunculus auricomus* agg., *Rumex acetosella*. Linda Trunečková ze suchých zbytků identifikovala *Vincetoxicum hirundinaria*, já jsem ve štěrbinách skal našla několik exemplářů *Asplenium septentrionale* a Ivona Matějková loňskou plodnicí houby hvězdovky. Užili jsme si výhledu ze skal do údolí. Pak jsme slezli k severu příkrým svahem jehličnatým lesem a pasekou s *Luzula luzuloides*, *Myosotis sylvatica*, suchými lodyhami *Hypericum hirsutum* a semenáčky *Abies alba* (C4a) opět do údolí Radnického potoka. Na úpatí svahu kvetly *Hepatica nobilis* a *Pulmonaria obscura*.

Radnický potok je od Nového mlýna ca do vzdálenosti 600 m k S až SSV lemován trsy sněženek *Galanthus nivalis*. Tady už jsme nenašli žádné plnokvěté formy. Počet trsů sněženek, které jsme při exkurzi viděli, jsme odhadli na 500–1000 na obou lokalitách dohromady, přičemž plnokvětých bylo nejvýše 10.

V trávníku u Nového mlýna nás zaujaly souvislé porosty lupenitých játrovek s mističkami. Proplekli jsme se terénem kolem náhonu u Radnického vodopádu, kde Rudolf Hlaváček našel u potoka asi 10 m severně od silnice jeden trs *Lathraea squamaria* a v náhonu *Callitriche* sp. Od Nového mlýna jsme se vrátili údolím a pak svahem nahoru zpět do Lhotky k našim autům. Exkurze se vydařila, viděli jsme pěkné kytky i krajinu, popovídali si. Jako za starých předcovidových časů. Exkurzi jsme završili před cukrárnou Videň Café v Břasích, kde jsme si pochutnali na výborných zákuscích (vevnitř se přece jíst nesmí).

Celé území se nachází ve fytogeografickém okrese Křivoklátsko. Nomenklatura byla sjednocena podle: KAPLAN et al. (2019), stupeň ohrožení je uváděn podle Červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017).

Literatura:

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů ČR. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

Za křivatci kolem řeky Úslavy

Jiří Kalibán

Ve středu 7. dubna 2021 jsme se na konečné stanici trolejbusů v Božkově sešli čtyři: Ivona Matějková, Sylvie Pecháčková, Lenka Pivoňková a vedoucí exkurze Jiří Kalibán. Bylo střídavě slunečné počasí s chladným větrem, který připomínal spíš konec února, nicméně náladu nám nezkažil.

Vydali jsme se po levém břehu Úslavy směrem ke Koterovu, kde už navzdory chladnému jaru vykukovaly první byliny. Cestu nám zkomplikovalo slepé rameno řeky, které jsme bez úhony překonali přes padlý strom. V úseku mezi Božkovem a lávkou umožňující přechod na pravý břeh řeky jsme našli tyto druhy (nomenklatura sjednocena dle klíče ke květeně ČR – KUBÁT et al. 2002; sebrané druhy uložené v herbáři Západočeského muzea jsou označeny zkratkou PL): *Allium* sp., *Anemone ranunculoides* (kolonie), *Arabidopsis thaliana*, *Capsella bursa-pastoris*, *Corydalis cava* (vitální kolonie, i bělokvětá forma), *Crocus* sp., *Erophila verna*, *Ficaria verna* subsp. *bulbifera*, *Gagea lutea* (PL), *Galanthus nivalis*,

Lamium maculatum, *Lathraea squamaria*, *Moehringia trinervia*, *Stellaria holostea*, *Urtica dioica*, *Veronica sublobata* (PL), *Viola odorata*.

Přešli jsme lávku pro pěší a cyklisty na pravý břeh a pokračovali podél řeky včetně četných meandrů (0,6 km SZ – 0,8 km S až SSV od Koterovské návsi). Bylinná skladba byla podobná jako v předchozím úseku, z dalších druhů jsme zaznamenali: *Adoxa moschatellina*, *Alnus glutinosa*, *Chaerophyllum bulbosum*, *Dactylis glomerata*, *Filipendula ulmaria*, *Galium aparine*, *Salix fragilis*, *Veronica sublobata* (PL), *Viola odorata* (i světle fialová a bílá barva květů).

V Koterově jsme přešli most a postupovali dále po levém břehu (ca 300 m) ke skalce, kde jsme zapsali výskyt tří druhů: *Asplenium trichomanes* (PL), *Galeobdolon argentatum* a *Quercus robur*.

Údolní loukou jsme se dostali k severně exponovaným stráním ležícím 930 m V od Koterovské návsi (49°42'46.139"N, 13°26'17.640"E), které byly zarostlé dřevinným náletem včetně *Prunus avium*, *Quercus robur* a *Prunus spinosa*. V rozvíjejícím se bylinném podrostu rostly *Adoxa moschatellina*, *Alliaria petiolata*, *Allium ursinum* (druhotný výskyt), *Corydalis intermedia* (C4a), *Dryopteris filix-mas*, *Mercurialis perennis*, *Pulmonaria obscura*, *Ribes uva-crispa*.

Cestou proti bývalému lomu jsme se úprkem vrátili do Koterova, odkud nám za několik minut odjžděl autobus. Jarní exkurze se nám i přes ledové povětří vydařila, přestože se nám nepodařilo nalézt vzácnější křivatec luční (*Gagea pratensis*).

Obr. 2 – Překonávání slepého ramene Úslavy

Botanická exkurze „Za křivatci a další jarní květenou na Stříbrsko“

Ivona Matějková

V sobotu 17. 4. 2021 jsme společně s kolegyní Lenkou Pivoňkovou odjely vlakem z Plzně do Svojsína, odkud jsme se vydaly směrem ke Stříbru. Naše trasa vedla převážně údolím řeky Mže, občas jsme vystoupaly na přilehlé skalky nebo pahorky. Počasí nám vcelku přálo: bylo sice chladněji, ale přišlo jen občas. Mohly jsme se tedy celkem v poklidu věnovat probouzející se jarní květeně. K pohodovému průběhu exkurze výrazně přispěla malebná zákoutí včetně přirozeně vyvinutých říčních meandrů.

K naší velké radosti se nám podařilo splnit hlavní cíl exkurze: úspěšně vypátrat nejméně dva druhy křivatců. Nakonec jsme objevily celkem tři druhy tohoto rodu. Na březích řeky Mže to byl hojně rozšířený křivavec žlutý (*Gagea lutea*), v trávnicích u chat v oblasti Máchova údolí vzácnější křivavec luční (*Gagea pratensis*) a v křovinách křivavec rolní (*Gagea villosa*), který patří k silně ohroženým druhům dle Červeného seznamu (C2b, GRULICH & CHOBOT 2017). Ačkoliv průběh jara připomínal známou pranostiku „Březen, za kamna vlezem, duben, ještě tam budem...“, podařilo se nám nalézt celou řadu druhů (viz níže). Nomenklatura cévnatých rostlin vychází z Klíče ke květeně ČR (KAPLAN et al. 2019). Některé druhy byly sebrány a uloženy v herbáři Západočeského muzea v Plzni (PL).

Lokalita 1: mýtina nad pravým břehem Mže pod železniční tratí, ca 800 m JJV od železniční zastávky ve Svojsíně, 49°45'25.458"N, 12°55'3.644"E. Zjištěné druhy: *Barbarea vulgaris*, *Brachypodium pinnatum*, *Clinopodium vulgare*, *Lonicera xylosteum*, *Securigera varia* a *Viola canina*.

Lokalita 2: pravý břeh Mže, ca 1,3 km JV od železniční zastávky ve Svojsíně, 49°45'7.666"N, 12°54'57.619"E. Zjištěné druhy: *Adoxa moschatellina*, *Anemone nemorosa*, *Asarum europaeum*, *Corydalis cava* (roztroušeně), *Filipendula ulmaria*, *Gagea lutea*, *Geranium robertianum*, *Glyceria maxima* a *Saxifraga granulata*.

Lokalita 3: kosená loučka u chat na pravém břehu Mže, ca 1,5 km JJV od železniční zastávky ve Svojsíně, 49°44'59.418"N, 12°55'4.648"E. Zjištěné druhy: *Cerastium holosteoides*, *Cirsium oleraceum*, *Glechoma hederacea*, *Lysimachia nummularia* a *Vicia sepium*.

Lokalita 4: trávník u chaty na pravém břehu Mže, ca 1,6 km JJV od železniční zastávky ve Svojsíně, 49°44'57.310"N, 12°55'6.908"E. Zjištěné druhy: *Cerastium arvense*, *Cruciata laevipes*, *Primula alpina* (pěst.) a *Viola canina*.

Lokalita 5: kulturní borový les s příměsí dubu nad pravým břehem Mže, ca 1,3 km ZSZ od železniční zastávky v Milíkově, 49°44'55.750"N, 12°55'18.881"E. Zjištěné druhy: *Luzula pilosa* a *Pulmonaria obscura*. V návaznosti na pobřeží Mže jsme zaznamenaly *Crocus* sp., *Galanthus nivalis* zplaň., *Hemerocallis* cf. *fulva* (zplaň.), *Lythrum salicaria* a *Valeriana officinalis* agg.

Lokalita 6: spodní okraj polní cesty nad pravým břehem Mže, u nivní louky, ca 550 m S od železniční zastávky v Milíkově, 49°44'56.474"N, 12°56'22.687"E. Bylo zde nalezeno několik exemplářů *Heracleum mantegazzianum* včetně statných suchých lodyh zachovalých z předchozího roku (2020). Bolševník zde roste minimálně od 70. let 20. století (P. Cimický, ústní sdělení).

Lokalita 7: Milíkov, dlážděný most přes řeku Mži, ca 240 m VSV od kapličky v obci, 49°44'49.423"N, 12°56'29.138"E. Zjištěné druhy: *Arenaria serpyllifolia*, *Eragrostis* cf. *minor* (suchý exemplář z roku 2020), *Gnaphalium uliginosum*, *Herniaria glabra* (PL), *Holosteum umbellatum* (PL), *Linaria vulgaris*, *Poa compressa*, *Potentilla argentea* a *Spergularia rubra*.

Lokalita 8: travnatá mez nad silnicí ve vých. části Milíkova, nad levým břehem Mže, ca 300 m V od kapličky v obci, 49°44'48.381"N, 12°56'32.788"E. Zjištěné druhy: *Cichorium intybus*, *Descurainia sophia*, *Erophila verna*, *Euphorbia cyparissias*, *Holosteum umbellatum* (bohaté kolonie), *Potentilla reptans*, *Potentilla verna*, *Pilosella officinarum*, *Ribes uva-crispa*, *Trifolium arvense* a *Veronica sublobata*.

Lokalita 9: strážka zarůstající trnkami nad levým břehem Mže, v návaznosti na rozvolněnou teplomilnou doubravu, skalnatý podklad, ca 400 m SZ od samoty Nový Mlýn, 49°44'52.955"N, 12°56'54.832"E. Zjištěné druhy: drobná kolonie *Gagea villosa* (PL), hojně *Poa nemoralis*, v příměsí *Viola reichenbachiana*.

Lokalita 10: skalnatý výchoz poblíž hradiště Milíkov, nad levým břehem Mže, ca 430 m SSZ od samoty Nový Mlýn, 49°44'56.399"N, 12°57'1.630"E. Zjištěné druhy: *Alliaria petiolata*, *Arabidopsis thaliana*, *Cytisus scoparius* (porosty na mýtině), *Robinia pseudoacacia*, *Rumex acetosella*, *Sedum reflexum*, *Thymus pulegioides*, *Veronica* cf. *verna* – mladé ex. před květem (PL), *Viscaria vulgaris* a *Viola arvensis*.

Lokalita 11: skalka nad výrazným meandrem řeky (Nad Novým mlýnem) a levý břeh Mže, ca 425 m SSZ od samoty Nový Mlýn, 49°44'52.530"N, 12°57'9.837"E. Zjištěné druhy: *Aquilegia vulgaris*, *Berberis vulgaris* (vitální keře na skalce), *Campanula persicifolia*, *Cardaminopsis arenosa*, *Echium vulgare*, *Humulus lupulus* (populace u řeky) a *Reynoutria* sp. (kolonie na břehu řeky).

Lokalita 12: okraj polní cesty s pahorkem nad Máchovým údolím, nad levým břehem Mže, ca 335 m JV od samoty Nový Mlýn, 49°44'35.846"N, 12°57'20.681"E. Zjištěné druhy: *Dianthus deltooides*, *Erophila* cf. *spathulata* (PL), *Festuca ovina*, *Festuca rubra*, *Pinus sylvestris* a *Sanguisorba minor*.

Lokalita 13: chatová osada s polní cestou v Máchově údolí nad levým břehem Mže, ca 660 m JV od samoty Nový Mlýn, 49°44'28.445"N, 12°57'32.703"E. Zjištěné druhy: *Cardamine amara*, *Cardamine hirsuta* (menší kolonie v okrajích cesty), *Corydalis intermedia* (C4a), *Erodium cicutarium*, *Gagea lutea* (hojně, kolonie), *Gagea pratensis* – trávnik u chat, mezi chatami ev. č. 118 a 70 (PL), *Gagea villosa* – minimálně 5 kvetoucích ex., v okrajích cesty nad náhonem Mže; *Herniaria glabra*, *Chrysosplenium alternifolium* (kolonie), *Malva neglecta*, *Vinca minor* a *Viola odorata* (včetně bělokvěťe formy).

Lokalita 14: levý břeh Mže za chatovou osadou, ca 1,2 km VJV od samoty Nový Mlýn, 49°44'26.948"N, 12°58'1.014"E. Zjištěné druhy: *Filipendula ulmaria*, *Pulmonaria obscura* (PL), *Pulmonaria officinalis* (PL) a *Urtica dioica*.

Lokalita 15: les s převahou borovice lesní nad levým břehem Mže, ca 1,4 km VJV od samoty Nový Mlýn, 49°44'24.352"N, 12°58'13.490"E. Zjištěné druhy: *Hypericum perforatum*, *Ranunculus auricomus*, *Ranunculus repens* (u potůčku) a *Viscum album* subsp. *austriacum* (na borovici).

Lokalita 16: listnatý les u levobřežního přítoku Mže, u jihojihozápadního okraje Stříbra, ca 0,9 km od železniční zastávky ve Stříbře, 49°44'46.229"N, 12°59'21.400"E – bohatý výskyt *Veronica sublobata* (PL) v podrostu.

Lokalita 17: intravilán Stříbra; *Erodium cicutarium* a *Ranunculus bulbosus* v jihozápadní části města. Nález *Hypochaeris radicata* u bývalého hřbitova před kostelem Nanebevzetí Panny Marie (49°45'6.993"N, 12°59'55.541"E).

Lokalita 18: Smuteční vrch ve Stříbře, ca 80 m J od pomníku na náměstí Svobody, 49°45'11.846"N, 13°0'0.574"E – kolonie *Arabis procurrens* v okrajích trávníku, pěstovaný druh.

Ve Stříbře jsme zakončily naši exkurzi a vlakem odjely zpět do Plzně. Na vydařenou akci budeme obě rády vzpomínat.

Literatura:

GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

Botanická exkurze „Do okolí Louňové na Nepomucku“

Ivona Matějková

V sobotu 22. 5. 2021 se v obci Louňová sešly tři účastnice exkurze: Olga Hružová, Lenka Pivoňková a Ivona Matějková. Byl neobvykle chladný jarní den a vegetace přibližně o tři týdny opožděná, chvílemi poprchávalo. To nás však v žádném případě neodradilo od naší botanické výpravy, kterou jsme započaly nad koupalištěm v západní části obce.

Nejprve jsme nahlédly k pobřeží Přešinského potoka (49°33'42.403"N, 13°36'27.749"E), kde jsme zaznamenaly *Caltha palustris*, *Cardamine amara*, *Chelidonium majus*, *Humulus lupulus*, *Lamium maculatum*, *Lysimachia nummularia*, *Potentilla anserina* a *Potentilla reptans*. Na nedaleké navážce v okrajích trávníku rostlo několik exemplářů *Valerianella locusta* (PL). V travnaté cestě u jehličnatého lesa na jižním okraji obce se vyskytovala drobná kolonie *Veronica serpyllifolia* společně s *Erophila verna*, u levobřežního přítoku Přešinského potoka (49°33'30.161"N, 13°36'27.667"E) rostla *Myosotis sylvatica*. Při cestě procházející lesními porosty (49°33'27.518"N, 13°36'25.562"E) se vyskytovaly dřeviny *Carpinus betulus*, *Fraxinus excelsior*, *Larix decidua*, *Lonicera xylosteum*, *Quercus robur* a *Sorbus aucuparia*; v podrostu jsme zaznamenaly *Carex brizoides* a *Stellaria holostea*. Z cesty jsme odbočily do vlhkých luk. Nejprve jsme prošly okrajem dubohabrového lesa (49°33'26.378"N, 13°36'29.810"E), kde byly zapsány tyto druhy: *Alchemilla monticola*, *Cerastium holosteoides*, *Corylus avellana*, *Dianthus deltooides*, *Ficaria verna* subsp. *verna*, *Genista tinctoria*, *Hypericum maculatum*, *Hypericum perforatum*, *Knautia arvensis*, *Luzula multiflora*, *Lychnis flos-cuculi*, *Pinus sylvestris*, *Potentilla erecta*, *Ranunculus auricomus*, *Rumex acetosella*, *Salix cinerea* (v mělké strouze), *Sanicula europaea*, *Selinum carvifolia*, *Veronica arvensis*, *Veronica officinalis* a *Viola riviniana*.

V druhově středně bohaté louce (49°33'21.737"N, 13°36'32.639"E) obhospodařované kosením i pastvou byly zjištěny *Alchemilla acutiloba*, *Barbarea vulgaris*, *Betonica officinalis*, *Carex panicea*, *Cirsium oleraceum*, *Colchicum autumnale*, *Cynosurus cristatus*, *Galium boreale* (C4a), *Ranunculus acris* (hojně), *Stellaria graminea* a *Vicia sepium*. Následoval přechod do botanicky atraktivních porostů v místě zaniklé vesnice Otěšice (49°33'10.361"N, 13°36'33.489"E), kde jsme se pokochaly vitálními populacemi *Dactylorhiza majalis* (stovky exemplářů; §O, C3), *Trollius altissimus* (§O, C3) a *Scorzonera humilis* (C3). Radost jsme měly také z nálezů vzácné orchideje *Neotinea ustulata* (§S, C1t), která rostla roztroušeně na místech s rozvolněným travním drnem. Rovněž nás potěšil výskyt *Silaum silaus* (C3) a *Thalictrum lucidum* (C3). Z dalších druhů byly zapsány *Carex pallescens*, *Festuca rubra*, *Helictotrichon pubescens*, *Inula salicina*, *Lathyrus pratensis*,

Mentha arvensis, *Myosotis nemorosa*, *Saxifraga granulata*, *Securigera varia*, *Tragopogon pratensis*, *Trifolium medium*, *Trifolium montanum*, ***Valeriana dioica*** (C4a), *Veronica chamaedrys* a *Viola canina*.

U mělké odvodňovací strouhy procházející lučními porosty (49°33'9.121"N, 13°36'32.485"E) nás zaujaly kolonie kvetoucích petrkličů – ***Primula veris*** (PL). Ve vlhčí části strouhy se nacházely dobře vyvinuté trsy ***Carex paniculata*** (C4a, PL).

V neobhospodařované vlhké loučce přiléhající k lesním porostům (49°33'7.956"N, 13°36'39.206"E), kterou zarůstala *Calamagrostis epigejos*, byly zjištěny *Astragalus glycyphyllos*, *Inula salicina*, *Sanguisorba officinalis* a *Valeriana officinalis*. V horní části loučky se nacházelo prameniště s ***Carex paniculata*** (hojný výskyt), z dalších druhů byly zapsány *Angelica sylvestris*, *Cardamine amara*, *Carex hirta*, *Colchicum autumnale* (hojně), *Crepis paludosa*, *Equisetum fluviatile*, *Filipendula ulmaria*, *Geranium palustre*, *Impatiens noli-tangere*, *Lysimachia vulgaris*, *Molinia caerulea*, *Scirpus sylvaticus*, ***Trollius altissimus***, *Urtica dioica* a *Veronica beccabunga*. Vegetační kryt byl místy narušen činností černé zvěře.

V navazující mokřadní olšíně s *Alnus glutinosa* (49°33'9.259"N, 13°36'41.330"E) byla zjištěna pestrá skladba dřevin: *Acer platanoides*, *Acer pseudoplatanus*, *Betula pendula*, *Cornus sanguinea*, *Crataegus* sp., *Fagus sylvatica*, *Fraxinus excelsior*, *Tilia platyphyllos* (ve zmlazení) a *Aesculus hippocastanum* juv. V bohatě vyvinutém bylinném patře jsme zaznamenaly tyto druhy: *Ajuga reptans*, *Alliaria petiolata*, *Brachypodium sylvaticum*, *Carex elongata*, *Circaea lutetiana*, *Deschampsia cespitosa*, *Dryopteris dilatata*, *Dryopteris filix-mas*, *Geranium robertianum*, *Sanicula europaea* a *Valeriana excelsa*. Lokálně byla vyvinuta lesní prameniště s převahou *Caltha palustris* a *Cardamine amara*.

Naše další kroky vedly do kontaktních smrkových porostů, kde jsme ve zbytku vlhké loučky (49°33'3.627"N, 13°36'33.344"E) našli dva vzácnější druhy ostřic: ***Carex hartmanii*** (C3) a ***Carex umbrosa*** (C3, PL). Z doprovodných druhů byly zapsány *Achillea ptarmica*, *Chaerophyllum temulum* a *Convallaria majalis*. Nedalekou tůňku kolonizovaly porosty *Lemna minor*, na kontaktu s kosenou loukou se nacházely vzrostlé exempláře jírovce maďalu.

Po přechodu dešťové fronty jsme seběhly do kosených lučních porostů prostoupených vzrostlými soliterními duby (49°33'7.987"N, 13°36'22.414"E). Velice nás potěšil nález kvetoucích exemplářů ***Iris sibirica*** (§S, C3). Z dalších druhů byly mj. zjištěny *Alopecurus pratensis*, *Hieracium umbellatum*, *Prunella vulgaris*, *Ranunculus flammula*, ***Scorzonera humilis*** a ***Serratula tinctoria*** (C3).

Po průchodu loukami jsme sešly na vlhkou polní cestu u jihozápadního okraje Louňové (49°33'28.739"N, 13°36'11.203"E), kde jsme našli

další tři druhy: *Carex vulpina*, *Euonymus europaeus* a *Vicia sepium*.

Mezitím se vyčasil, rozhodly jsme se proto zavítat do nivy Přešinského potoka se vzrostlými olšovými porosty a projít ji proti proudu toku zpět až ke koupališti v Louňové. V podrostu se nacházely zapojené monocenózy *Carex brizoides*, místy s příměsí *Urtica dioica*. Z dalších druhů byly zjištěny *Carex remota*, *Chaerophyllum hirsutum*, *Chelidonium majus*, *Galeobdolon montanum*, *Geum urbanum*, *Pulmonaria obscura*, *Stellaria nemorum* a *Stachys sylvatica*. Ve svahu nad pravým břehem potoka byly vyvinuty křoviny s převahou *Corylus avellana*. Z dalších dřevin zde rostly *Acer pseudoplatanus*, *Crataegus* sp. a *Quercus robur*. V podrostu jsme zaznamenaly dva hájové druhy *Corydalis cava* a *Mercurialis perennis*, místy se rozrůstal břečťan (*Hedera helix*).

Exkurzi jsme zakončily v odpoledních hodinách. Z výpravy jsme si odnesly příjemné zážitky, především z druhově bohatých orchidejových luk. Lence Pivoňkové patří můj dík za doporučení navštívit toto zajímavé území i za vydatnou pomoc při vedení exkurze. Pokud nám bude přáno, příští exkurze povede do sousedního území, do vlhkých luk a olšin v okolí samoty Krahulice.

Pozn.: Názvy cévnatých rostlin byly sjednoceny dle Klíče ke květeně ČR (KAPLAN et al. 2019). Stupeň ohrožení u význačných taxonů je uváděn dle Vyhlášky č. 395/1992 o zvláště chráněných druzích a dle aktualizovaného Červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017). Druhy sebrané do herbáře Západočeského muzea v Plzni jsou označeny zkratkou PL.

Literatura:

GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

Nivou Vejprnického potoka

Jiří Sladký

Bylo horké červnové pondělí odpoledne 21. 6. 2021 a čtyři odvážní účastníci (Karel Balej, Ludmila Bujnovská, Ivona Matějková a Jiří Sladký) se začali ponořovat do lad různého charakteru na kraji Nýřan.

První lokalitou byla ruderalní vegetace pod silničním mostem (nadjezdem) na severovýchodním okraji Nýřan směrem k Tlučné (49°43'8.801"N, 13°13'23.954"E), s druhy: *Atriplex hastata* (PL), *Descurainia sophia*, *Lupinus polyphyllus*, *Lycium barbarum*, *Robinia pseudoacacia*, *Rosa canina*, *Urtica dioica*.

Obr. 3 – *Scrophularia umbrosa* a Jirka Sladký ve vysokém nivním porostu

Dále jsme pokračovali okrajem polní cesty vedoucí podél trati Plzeň – Domažlice, částí chatové kolonie (49°43'10.936"N, 13°13'33.320"E): *Arrhenatherum elatius*, *Artemisia vulgaris*, *Bellis perennis*, *Bromus hordeaceus*, *Bromus sterilis*, *Bromus tectorum*, *Cerastium arvense*, *Chaerophyllum aureum*, *Chelidonium majus*, *Corylus avellana*, *Echium vulgare*, *Equisetum arvense*, *Euphorbia esula* (PL), *Falcaria vulgaris* (násep železniční tratě), *Galium album*, *Geranium pusillum*, *Hylotelephium jullianum*, *Knautia arvensis*, *Lactuca serriola*, *Lathyrus tuberosus*, *Lolium perenne*, *Matricaria discoidea*, *Myosotis arvensis*, *Plantago major*, *Polygonum arenastrum*, *Potentilla reptans*, *Salix caprea*, *Sambucus nigra*, *Sisymbrium loeselii*, *Solidago canadensis*, *Stellaria graminea*, *Symphytum officinale*, *Tanacetum vulgare*, *Torilis japonica*, *Tripleurospermum inodorum*, *Viola arvensis*.

Poprve jsme se přiblížili (přes porost ostružin) k Vejprnickému potoku, mokřadním ladem na jeho levém břehu (49°43'12.635"N, 13°13'43.353"E): *Carex acuta* (PL), *Carex acutiformis* (PL), ***Carex cespitosa*** (C4a, PL), *Carex vulpina*, *Cirsium arvense*, *Colchicum autumnale*, *Festuca pratensis*, *Lathyrus pratensis*, *Reynoutria sachalinensis*, *Scirpus sylvaticus*, *Sisymbrium* cf. *strictissimum* (statný exemplář na okraji nivy).

Poté jsme pokračovali pobřežím Vejprnického potoka v zahrádkářské kolonii na jihozápadním okraji obce Tlučná (49°43'19.346"N, 13°13'55.861"E): *Aegopodium podagraria*, *Alopecurus pratensis*, *Anthriscus sylvestris*, *Ballota nigra*, *Chaerophyllum bulbosum*, *Dianthus deltoides*, *Echinops sphaerocephalus*, *Elytrigia repens*, *Fraxinus*

excelsior, *Galeobdolon argentatum*, *Geranium pratense*, *Heracleum sphondylium*, *Iris pseudacorus*, *Mahonium aquifolium*, *Malus domestica*, *Mentha* cf. *piperita*, *Myosotis* cf. *laxiflora* (PL), *Oenothera* cf. *biennis*, *Persicaria amphibia*, *Phalaris arundinacea*, *Rubus* sp., *Rumex crispus*, *Salix fragilis*, *Salix viminalis*, *Solanum dulcamara*, *Sparganium emersum*, *Sparganium erectum*, *Symphoricarpos albus*, *Telekia speciosa* (u zahrádkářské kolonie), *Urtica dioica*; ve vodním toku (u mostku pod železniční trati, dále pak po proudu toku směrem na Plzeň): *Elodea canadensis*, ***Nuphar lutea*** (C4a; pěkné kolonie), *Potamogeton pusillus* agg. (PL).

Další lokalitou byl levý břeh potoka ve středě obce Tlučná (49°43'23.050"N, 13°14'6.820"E) s druhy: *Alnus glutinosa*, *Angelica sylvestris*, *Capsella bursa-pastoris*, *Carex hirta*, *Cerastium holosteoides*, *Crepis biennis*, *Deschampsia cespitosa*, *Erigeron annuus*, *Festuca pratensis*, *Filipendula ulmaria*, *Fumaria officinalis*, *Glechoma hederacea*, *Hippophae rhamnoides* (zplaň.), *Juglans regia*, *Juncus effusus*, *Medicago lupulina*, *Phleum pratense*, *Phragmites australis*, *Plantago lanceolata*, *Poa pratensis*, *Poa trivialis*, *Prunus padus*, *Ranunculus acris*, *Ranunculus repens*, *Ribes ×nidigrolaria* (zplaň.), *Salix triandra* (PL), *Trifolium dubium*, *Trifolium hybridum*, *Trifolium pratense*, *Veronica chamaedrys*; levý břeh potoka v intravilánu Tlučné (49°43'29.317"N, 13°14'25.553"E): *Agrostis capillaris*, *Geum urbanum*, *Hypochaeris radicata*, *Potentilla argentea*, *Rubus caesius*, *Silene latifolia* subsp. *alba*; v obecním parčíku vysázené stromy: *Acer platanoides*, *Quercus robur*, *Tilia cordata*, *Tilia platyphyllos*.

V obci Tlučná jsme pokračovali nivou potoka poblíž železniční zastávky (49°43'28.056"N, 13°14'29.985"E): *Armoracia rusticana*, *Calystegia sepium*, *Campanula patula*, *Dipsacus fullonum*, *Impatiens parviflora*, *Thlaspi arvense*; a v místě budování nové cyklostezky (49°43'28.805"N, 13°14'33.876"E) nad pravým břehem potoka (stavební úpravy terénu s nešetřeným odvodněním nivy): *Amaranthus retroflexus*, *Carex muricata* agg., *Chenopodium album*, *Chenopodium polyspermum*, *Lythrum salicaria*, *Ranunculus sceleratus*, *Salix cinerea*, *Valerianella locusta*.

Přes bulvy ostřic pokračujeme nivou pravého břehu potoka mokřadním ladem (49°43'30.629"N, 13°14'49.306"E): *Calamagrostis canescens* (souvislé porosty), *Carex acuta*, *Carex acutiformis*, ***Carex riparia*** (C4a, PL), ***Scrophularia umbrosa*** (C4a, PL, statné exempláře), *Typha latifolia*.

Po trase budoucí cyklostezky následuje průchod borovým lesem (49°43'29.629"N, 13°15'0.584"E): *Agrostis capillaris*, *Avenella flexuosa*, *Avenula pratensis* (zbytek acidofilního trávníku), *Centaurea jacea*, *Clinopodium vulgare*, *Fagus sylvatica*, *Festuca ovina*, *Galium verum*, *Phacelia tanacetifolia*, *Pinus sylvestris*, *Populus tremula*, *Prunus avium*, *Quercus petraea*, *Robinia pseudoacacia*, *Viola canina*.

Nyní jsme se museli rozhodnout, po kterém břehu Vejprnického potoka budeme pokračovat. Hlasováním jsme určili levý břeh. U mostku čističky odpadních vod na východoseverovýchodním okraji Tlučné (49°43'32.376"N, 13°15'7.073"E) jsme zaznamenali: *Arctium* sp., *Fallopia convolvulus*, *Festuca gigantea*, *Hypericum perforatum*, *Lemna minor* (v korytě toku), *Lotus corniculatus*, *Lysimachia vulgaris*, *Salix purpurea*. Poté jsme se přesunuli podél silničního okraje poblíž hřbitova na severovýchodním okraji Tlučné (49°43'36.695"N, 13°15'12.017"E) s *Puccinellia distans* k poli pod silnicí (49°43'35.896"N, 13°15'14.025"E): *Avena fatua*, *Papaver rhoas*, *Vicia hirsuta*.

Nyní jsme se opět ponořili do různých lad s výskytem ostružin a pcháčů: mezofilní až podmáčená lada nad levým břehem potoka (49°43'34.249"N, 13°15'17.811"E): *Acorus calamus*, *Calamagrostis epigejos*, ***Carex cespitosa*** (bulvy), *Carex hirta*, *Carex vulpina*, *Cirsium oleraceum*, ***Galium boreale*** (C4a, PL), *Glyceria maxima*, *Lathyrus sylvestris*, *Phalaris arundinacea* (souvislé porosty), *Poa palustris*, *Potamogeton pusillus* agg. (v korytě potoka), *Typha latifolia*; bývalá kosená mezofilní (ovsíková) louka na jižně exponovaném svahu pod silnicí do Vejprnic (49°43'38.387"N, 13°15'33.463"E): *Agrimonia eupatoria*, *Arrhenatherum elatius*, *Betonica officinalis*, *Cirsium vulgare*, *Convolvulus arvensis*, *Crataegus* sp., *Daucus carota*, ***Filipendula vulgaris*** (PL), *Fragaria viridis* (PL), *Galium ×pomeranicum*, *Heracleum sphondylium*, *Holcus lanatus*, *Hypochaeris radicata*, *Juncus conglomeratus*, *Leucanthemum vulgare*, *Lotus pedunculatus*, *Lychnis flos-cuculi*, *Plantago media*,

Prunus spinosa, *Securigera varia*, *Senecio jacobaea*, *Sisymbrium officinale*, *Tragopogon pratensis*, *Trifolium campestre*, *Trifolium medium*, *Trifolium pratense*, *Trifolium repens*, *Trisetum flavescens*, *Vicia tetrasperma*; svahová neobhospodařovaná louka s bývalou cestou (49°43'41.106"N, 13°15'52.102"E): *Ajuga genevensis*, *Bromus erectus*, *Festuca rubra*, ***Koeleria pyramidata***, *Molinia caerulea*, *Sanguisorba officinalis*, *Vicia sepium*, (slyšena koroptev polní); mokřadní lada poblíž západního okraje obce Vejprnice (49°43'43.003"N, 13°16'2.106"E): *Caltha palustris*, ***Carex disticha*** (C4a, PL), *Carex nigra*, *Equisetum fluviatile*, *Rumex aquaticus*.

Z nivy Vejprnického potoka jsme vystoupili na skládku tuhého komunálního odpadu na západním okraji obce Vejprnice (49°43'43.103"N, 13°16'13.229"E): *Apera spica-venti*, *Lotus corniculatus*, *Pastinaca sativa* subsp. *urens*, *Picris hieracioides*, *Poa compressa*, *Puccinellia distans*, *Sonchus asper*.

Pokračovali jsme intravilánem obce Vejprnice – břeh vodní nádrže v západním okraji (49°43'46.511"N, 13°16'22.972"E): *Juncus inflexus*; břehy Vejprnického potoka u mostu v obci (49°43'44.776"N, 13°16'39.310"E): *Veronica anagallis-aquatica*; okraje cyklostezky vedoucí souběžně s železniční tratí (49°43'49.420 "N, 13°17'9.398"E): *Agrostis gigantea*, *Carpinus betulus*, *Chaerophyllum temulum*, *Medicago lupulina*, *Medicago ×varia*, *Picris hieracioides*, *Saponaria officinalis*; u cyklostezky na východním okraji Vejprnic (49°43'52.341"N, 13°17'20.792"E): *Lysimachia punctata* (zplanělá), *Phalaris arundinacea* 'Picta' (zplanělá).

Dále jsme pokračovali jen ve dvou účastnících (Matějková, Sládký) a především jsme poděkovali za aktivitu a výdrž ostatních, kteří se oddělili. Cestou do Plzně-Skvřňan jsme botanizovali podél cyklostezky k zastávce tramvaje č. 2 (Karla Steinera): tůň u Pekelného rybníka (49°43'56.635"N, 13°17'26.199"E): *Lemna minor* (porosty); Pekelný rybník (49°43'57.384"N, 13°17'31.607"E): *Ceratophyllum submersum* (PL) – porosty, *Nymphaea* sp. (výsadba), *Phragmites australis* – vyvinuté litorální porosty, *Potamogeton crispus*, *Typha latifolia*; okraje cyklostezky v úseku od Pekelného rybníka po ulici Na Brůdku (49°44'8.168"N, 13°18'8.917"E): *Aethusa cynapium*, *Carex brizoides*, *Clematis vitalba*, *Digitalis purpurea*, *Hesperis matronalis*, *Lepidium campestre*, *Malva sylvestris*, *Reseda luteola*, ***Scrophularia umbrosa***, *Silene latifolia* subsp. *alba*, *Sinapis arvensis*, *Vicia angustifolia*; pravý břeh Vejprnického potoka (49°44'7.516"N, 13°18'6.775"E): ***Butomus umbellatus*** (C4a), mokřad na Vejprnickém potoce vzniklý činností bobra evropského (49°44'11.613"N, 13°18'32.941"E): *Glyceria fluitans*, *Heracleum mantegazzianum* (na levém břehu); trávník u silnice (ruderální porost ovsíkové louky), Plzeň-Skvřňany (49°44'20.706"N, 13°19'19.927"E): ***Cerinth minor*** (C4a, PL).

Závěrem bych chtěl poděkovat všem „třem statečným“ za odvahu procházet těžkým terénem v letním vedru a Ivoně Matějkové zvláště za zapisování, determinaci a lokalizaci taxonů.

Nomenklatura taxonů: KAPLAN et al. (2019), stupeň ohrožení: GRULICH & CHOBOT (2017).

P. S. *Carex cespitosa* jsme opravdu potvrdili, ale nejen ji...

Literatura:

GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.

KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

Exkurze z Předenic na Tlustou horu a Kozí kámen na jižním Plzeňsku

Lenka Pivoňková

Podzimní sezónu Západočeské pobočky ČBS jsme zahájili v sobotu 5. 9. 2021 exkurzí do lesů v poleší Vysoká. Zúčastnili se jí Olga Hružová, Jiří Kalibán, Ivona Matějková, Veronika Petříková a Lenka Pivoňková (vedoucí). Autobusem vyjíždějícím z terminálu u hlavního vlakového nádraží v Plzni přes Čížice, pokračujícím zajižd'kou přes Štěnovický Borek a Nebilovy, jsme dojeli do Předenic. Nejprve jsme prozkoumali vegetaci v Úhlově a v náhonu u mostu přes řeku (*Myriophyllum spicatum*, *Nuphar lutea* (C4a), *Ranunculus fluitans* (C4a, PL) a na jejich březích: *Aegopodium podagraria*, *Bidens frondosa*, *Carex buekii* (C4a), *Deschampsia cespitosa*, *Epilobium hirsutum*, *Equisetum arvense*, *Equisetum fluviatile*, *Fallopia dumetorum* (PL), *Filipendula ulmaria*, *Galeopsis bifida*, *Geum urbanum*, *Glechoma hederacea*, *Humulus lupulus*, *Impatiens glandulifera*, *Lythrum salicaria*, *Phalaris arundinacea*, *Ranunculus repens*, *Solanum dulcamara*, *Stellaria holostea*, *Symphytum officinale*, *Urtica dioica*, *Veronica beccabunga*. Břehy Úhlavy jsou lemovány usychajícími jasaný *Fraxinus excelsior*, z dalších dřevin např. *Acer pseudoplatanus*, *Alnus glutinosa*, *Crataegus* sp., *Euonymus europaeus*, *Malus domestica*, *Prunus padus*, *Quercus robur*, *Rosa canina*, *Salix euxina*, *Ulmus glabra*. V přilehlé louce kvetly *Achillea millefolium* a *Sanguisorba officinalis*.

V blízkosti chat na staré zarostlé cestě ca 400 m západně od mostu přes Úhlovu (49°37'29.705"N, 13°23'8.003"E) rostlo na malé ploše značné množství druhů:

Agrimonia eupatoria, *Anagallis arvensis*, *Arabidopsis halleri*, *Calamagrostis epigejos*, *Campanula patula*, *Capsella bursa-pastoris*, *Carex hirta*, *Carex pallescens*, *Centaureum erythraea* (C4a), *Conyza canadensis*, *Epilobium adenocaulon*, *Erechtites hieraciifolius* (nově se šířící taxon, několik

exemplářů; PL), *Erigeron annuus*, *Frangula alnus*, *Galeobdolon argentatum*, *Gnaphalium uliginosum*, *Hieracium sabaudum*, *Hypericum humifusum* (C3), *Hypericum perforatum*, *Hypochaeris radicata*, *Juncus effusus*, *Juncus tenuis*, *Lonicera xylosteum*, *Malva sylvestris*, *Mentha arvensis*, *Myosoton aquaticum*, *Oxalis acetosella*, *Oxalis stricta*, *Persicaria minor* (PL), *Plantago media*, *Poa annua*, *Potentilla supina* (PL), *Prunella vulgaris*, *Prunus avium*, *Rumex acetosella*, *Senecio vulgaris*, *Solanum nigrum* (PL), *Sonchus oleraceus*, *Stellaria media* agg., *Veronica officinalis*, *Viola arvensis*.

Pokračovali jsme po cestě kolem chat, na okraji lesa jsme zaznamenali např. *Anthericum liliago* (§O, C3, několik trsů), *Betonica officinalis*, *Filipendula vulgaris*, *Galium verum*, *Ligustrum vulgare*, *Medicago lupulina*, *Melilotus officinalis*, *Securigera varia*, *Trifolium arvense*, *Trifolium dubium*.

Při výstupu dubovým lesem (*Quercus petraea* s příměsí *Carpinus betulus* a *Tilia cordata*) od chat (*Taxus baccata* §S, C3, *Lychnis coronaria*) na Tlustou horu (477 m n. m.) rostly: *Ajuga genevensis*, *Alliaria petiolata*, *Anthericum liliago* (§O, C3), *Asplenium septentrionale* (na drobné skalce v lese), *Brachypodium pinnatum*, *Calamagrostis arundinacea*, *Campanula rapunculoides*, *Carex muricata* agg., *Clinopodium vulgare*, *Dryopteris carthusiana*, *Dryopteris filix-mas*, *Echinochloa crus-galii*, *Erechtites hieraciifolius*, *Euphorbia cyparissias*, *Festuca ovina* agg., *Fragaria vesca*, *Genista germanica*, *Geranium robertianum*, *Impatiens parviflora*, *Juglans regia* (juv.), *Lathyrus niger*, *Lathyrus vernus*, *Luzula luzuloides*, *Melampyrum pratense*, *Melica nutans*, *Moehringia trinervia*, *Mycelis muralis*, *Myosotis sylvatica*, *Poa nemoralis*, *Polypodium vulgare*, *Prunus spinosa*, *Rhamnus cathartica*, *Rosa rubiginosa* (PL), *Serratula tinctoria* (C4a), *Tanacetum corymbosum*, *Torilis japonica*, *Trifolium aureum*, *Viola hirta*, *Viola riviniana*.

Směrem k vrcholu je půda mělká, skeletovatější, se sutěmi a vystupujícími kameny, bylinný porost je chudší, s převahou *Poa nemoralis*, dále s *Astragalus glycyphyllos*, *Campanula persicifolia*, *Carex digitata*, *Cytisus nigricans*, *Genista tinctoria*, *Hylotelephium maximum* (na skalce pod vrcholem), *Impatiens parviflora*, *Linaria vulgaris*, *Mercurialis perennis*, *Polygonatum odoratum*, *Scrophularia nodosa*, *Silene nutans*, *Vaccinium myrtillus*.

Při sestupu z Tlusté hory severním svahem jsme zaznamenali *Anemone nemorosa*, *Campanula rotundifolia*, *Digitalis purpurea*, *Pseudotsuga menziesii*, *Senecio ovatus*, na lesní cestě od Tlusté hory k severozápadu *Abies alba* juv. (C4a), *Anthericum liliago* (§O, C3), *Arabis glabra*, *Calluna vulgaris*, *Cerastium holosteoides*, *Convallaria majalis*, *Epilobium montanum*, *Epipactis helleborine*, *Gnaphalium sylvaticum*, *Holcus mollis*, *Hypericum montanum*, *Phleum pratense*, *Pimpinella saxifraga*, *Potentilla erecta*, *Pteridium aquilinum*, *Quercus*

rubra, *Selinum carvifolia*, *Solidago virgaurea*, těsně před křižovatkou s lesní silnicí (450 m SZ od Tlusté hory) *Fagus sylvatica*, *Festuca gigantea*, *Galium aparine*, *Galium uliginosum*, *Juncus bufonius*, *Lycopus europaeus*, *Potentilla anserina*, *Potentilla reptans*, *Ranunculus flammula*, *Tussilago farfara*, přímo na křižovatce *Portulaca oleracea*, *Setaria viridis*.

Podél asfaltové silničky směrem k severu rostly *Arctium lappa*, *Arenaria serpyllifolia*, *Eupatorium cannabinum*, *Heracleum sphondylium*, *Juniperus communis*, *Lathyrus sylvestris*, *Molinia caerulea* agg., *Myosotis arvensis*, *Pastinaca sativa*, *Stellaria graminea*, *Trifolium medium*, *Verbascum thapsus*, *Vicia cracca*, v tůňce v lese *Glyceria fluitans*, *Lysimachia nummularia*.

Pokračovali jsme po zelené turistické značce směrem k severovýchodu (*Galinsoga quadriradiata*, ***Hordelymus europaeus*** PL). Naši poslední zastávkou byl nenápadný vrchol Kozí kámen (490 m n. m.), bulžníkový výchoz s balvanitými svahy porostlý smíšeným lesem s borovicí (*Pinus sylvestris*) a dubem (*Quercus petraea*), s vtroušenými *Larix decidua*, *Picea abies*, *Sorbus aucuparia*. V bylinném patru převažovaly druhy chudých kyselých stanovišť *Agrostis capillaris*, *Avenella flexuosa*, *Calluna vulgaris*, *Convallaria majalis*, *Dryopteris carthusiana*, *Dryopteris dilatata*, *Polypodium vulgare*, *Vaccinium myrtillus* (hojně), ***Viscum album*** (C4a; na borovici).

Rozsáhlé plochy lesa západně od Čizic byly vykáceny, zřejmě kvůli kůrovci. Ztratila se nám turistická značka, bloudili jsme mezi pařezy ve vysoké trávě a v mlázi. Na pasece v blízkosti potůčku (49°38'42.023"N, 13°23'23.731"E) se Ivona Matějková radovala z nálezu *Alopecurus aequalis* a ***Isolepis setacea*** (C3, PL). Téměř jsme došli k cestě vedoucí podél Úhlavy, dělilo nás od ní pouhých 20 metrů, ale také nepřekonatelná bariéra plotů kolem chat. Podél plotů se nedalo projít. Nezbylo nám nic jiného, než se vrátit nahoru do svahu mlázím a porosty *Calamagrostis epigejos* a hledat průchodnou cestu do vsi. Nakonec se nám to díky aplikaci v mobilu mapy.cz podařilo. Sotva jsme dorazili na náves v Čizicích, přijel autobus do Plzně. Sice jsme nestihli navštívit místní pivovar U Bizona, zato jsme mohli v klidu vstřebat dojmy z nálezů dnešní exkurze v pohodlných sedačkách autobusu. Našli jsme toho dost včetně vzácnějších druhů.

Celé území se nachází ve fytogeografickém okrese Plzeňská pahorkatina vlastní, ve čtverci 6346c. Nomenklatura byla sjednocena podle: KAPLAN et al. (2019), stupeň ohrožení je uváděn podle Červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017) a podle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb. o zvláště chráněných druzích. Druhy označené zkratkou PL jsou uloženy v herbáři Západočeského muzea v Plzni.

Literatura:

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů ČR. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

Za podzimní květenou do pískovny u Beňov

Ivona Matějková

V sobotu 18. 9. 2021 se na železniční zastávce v Bezděkově u Klatov sešlo šest účastníků exkurze: Michaela Černá, Karel Čížek starší a mladší, Jiří Kalibán, Lenka Pivoňková a vedoucí exkurze Ivona Matějková. Cílem exkurze bylo prozkoumat flóru v areálu štěrkopískovny, která se nachází jihozápadně od Klatov, přibližně 900 m JZ od kapličky v Beňovech, v nadmořské výšce kolem 390 m. Jedná se o lokalitu o výměře kolem 30 ha tvořenou vodními plochami samovolně vzniklými po těžbě štěrkopísků. Vodní nádrže mají ve většině případů strmé břehy vyskládané kamením, místy je pobřeží přirozeného charakteru, s navazujícími travními plochami nebo lemy dřevin. Mezi vodními biotopy se nacházejí remízky, vlhké louky, navážky hlušiny a polní cesty, lokálně jsou vysázeny jehličnaté lesní kultury nebo exotické dřeviny ve skupinách.

Ačkoliv se vegetační sezóna již chýlila ke svému závěru, podařilo se nám nalézt celou řadu druhů včetně vzácnějších taxonů (viz níže).

Názvy cévnatých rostlin byly sjednoceny dle Klíče ke květeně ČR (KAPLAN et al. 2019). Stupeň ohrožení u význačných taxonů je uváděn dle Vyhlášky č. 395/1992 o zvláště chráněných druzích a dle aktualizovaného Červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017). Druhy sebrané do herbáře Západočeského muzea v Plzni jsou označeny zkratkou PL.

Botanizování jsme zahájili na jihozápadním okraji lokality, poblíž oploceného areálu sádek (49°23'8.376"N, 13°14'46.774"E). Na okrajích polní cesty a na březích vodních nádrží jsme zapsali tyto druhy: *Achillea millefolium*, *Artemisia vulgaris*, *Calamagrostis epigejos*, *Cirsium vulgare*, *Conyza canadensis*, ***Crepis capillaris*** (na kamenitém břehu nádrže v jižní části lokality, 49°23'6.163"N, 13°14'56.037"E; PL), *Daucus carota*, *Deschampsia cespitosa*, *Echium vulgare*, *Elymus repens*, *Epilobium ciliatum*, *Filago arvensis*, *Galium album*, *Holcus lanatus*, *Hypochaeris radicata*, *Lactuca serriola*, *Lathyrus pratensis*, *Lythrum salicaria*, *Melilotus albus*, *Persicaria amphibia*, *Phleum pratense*, *Polygonum arenastrum*, *Potentilla reptans*, *Quercus robur*, *Sambucus nigra*, *Sonchus asper*, *Symphytum officinale*, *Tanacetum vulgare*, *Trifolium pratense*, *Tussilago farfara*, *Urtica dioica* a ***Vulpia myuros*** (C3).

V jižní části lokality, u odvodňovací strouhy severovýchodně od sádek (49°23'3.026"N, 13°14'57.089"E), jsme našli tyto druhy: *Carex hirta*, *Echinochloa crus-galli*, *Filipendula ulmaria*, *Lythrum salicaria*, *Phragmites australis*, *Poa annua* a *Salix cinerea*. U polní cesty byly vysázené mladé exempláře topolu (*Populus* sp. cult.).

Na západním příkrém kamenitém břehu větší volně přístupné nádrže v jižní části lokality jsme objevili několik dalších druhů: *Achillea ptarmica*, *Agrostis capillaris*, *Agrostis stolonifera*, *Juncus bufonius*, *Juncus tenuis*, *Lotus corniculatus*, *Mentha arvensis* a *Vicia hirsuta*. Na sousední druhově středně bohaté louce (49°23'8.746"N, 13°14'58.228"E), udržované pravidelným kosením, byly zjištěny: *Persicaria maculosa*, *Plantago lanceolata*, *Ranunculus acris*, *Sanguisorba officinalis*, *Senecio aquaticus* (roztroušeně) a *Trifolium dubium*.

Dále jsme botanizovali na polní cestě vedoucí mezi větší nádrží v jižní části lokality a menší vodní plochou, která na ni navazuje ze severní strany (49°23'10.959"N, 13°15'4.254"E). Zavítali jsme také na pobřeží obou nádrží. Byly zde zapsány tyto druhy: *Arrhenatherum elatius*, *Atriplex sagittata*, *Bellis perennis*, *Betula pendula*, *Bidens frondosa* (PL), *Epilobium hirsutum*, *Erigeron annuus*, *Hypericum perforatum*, *Plantago* cf. *uliginosa* (vlhká jílovitopísčítá půda; PL), *Poa compressa*, *Rubus* sp., *Salix* ×*multinervis*, *Salix purpurea*, *Scrophularia nodosa*, *Solanum dulcamara*, *Trifolium arvense*, *Tripleurospermum inodorum* a *Vicia tetrasperma*.

Na křižovatce polních cest, která tvoří styčný bod u čtyř vodních nádrží v jižní až jihovýchodní části lokality (49°23'11.726"N, 13°15'8.734"E), jsme našli tyto další druhy: *Armoracia rusticana*, *Atriplex patula*, *Fallopia dumetorum*, *Lathyrus nissolia* (jeden ex., C4b), *Linaria vulgaris*, *Lysimachia vulgaris*, *Medicago lupulina*, *Pilosella caespitosa* agg. (PL), *Plantago* cf. *uliginosa* (PL), *Populus alba* (ve zmlazení, zplaň.), *Potentilla reptans*, *Stachys palustris*, *Trisetum flavescens* a *Typha* cf. *angustifolia* (sterilní).

Příjemné překvapení nás čekalo po příchodu do východní části lokality, kde se nacházely navážky zeminy různého stáří (49°23'13.762"N, 13°15'16.304"E). Vlhké půdní substráty hostily spoustu různých druhů včetně polních plevelů, vzácnějších i nepůvodních taxonů, jak je patrné z následujícího výčtu druhů: *Amaranthus retroflexus*, *Anagallis arvensis*, *Anthemis arvensis*, *Arabidopsis thaliana*, *Atriplex prostrata* subsp. *latifolia* (PL), *Centaurea cyanus*, *Chelidonium majus*, *Chenopodium album* agg. (PL), *Chenopodium glaucum*, *Chenopodium polyspermum*, *Cornus sanguinea* (v kontaktním křovinném lemu), *Digitaria ischaemum*, *Digitaria sanguinalis*, *Dipsacus fullonum*, *Equisetum arvense*, *Eragrostis minor*, *Erodium cicutarium*, *Erysimum durum*, *Euphorbia helioscopia*, *Festuca arundinacea*, *Galinsoga parviflora*, *Galinsoga quadriradiata*, *Geranium dissectum*, *Geranium pusillum*,

Gnaphalium uliginosum, *Juncus bufonius*, *Lamium purpureum*, *Malva neglecta*, *Malva sylvestris*, *Matricaria discoidea*, *Myosoton aquaticum*, *Oenothera biennis*, *Paeonia* sp. (zplaň.), ***Panicum capillare*** (PL), *Persicaria lapathifolia*, *Portulaca oleracea*, *Potentilla supina* (PL), *Puccinellia distans*, *Ranunculus repens*, *Rubus caesius*, *Rumex crispus*, *Sagina procumbens*, *Senecio vulgaris*, *Setaria pumila* (PL), *Setaria viridis*, *Solidago canadensis*, *Sonchus oleraceus*, ***Spergularia marina*** (PL), *Trifolium repens*, ***Verbena officinalis*** (C3, PL) a *Veronica persica*.

Na východním pobřeží rozlehlé vodní nádrže ležící ve střední až severní části lokality (49°23'15.723"N, 13°15'13.137"E) jsme našli: *Acer gynala* (dospělé vysázené exempláře), *Alnus glutinosa*, *Lychnis flos-cuculi*, *Lysimachia nummularia*, *Spiraea* sp. (vzrostlý vysázený keř) a *Viburnum opulus*. V nedaleké borové monokultuře (49°23'16.176"N, 13°15'18.776"E) upoutaly naši pozornost dva druhy v bylinném podrostu: *Ajuga reptans* a hojně zastoupený *Rubus pedemontanus*.

Exkurzi jsme zakončili na severním pobřeží rozlehlé nádrže (49°23'23.504"N, 13°15'12.712"E), kde se nacházely vitální exempláře *Iris pseudacorus* v doprovodu *Lycopus europaeus*.

Ačkoliv se nám nepodařilo najít žádná vodní makrofyta v nádržích, akce se nám celkově vydařila. Díky projasnění oblohy v odpoledních hodinách došlo i na koupání v osvěžující čisté vodě.

Za dodatečné dourčení některých druhů „na dálku“ děkuji Radimu Pauličovi.

Literatura:

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

FLORISTIKA

Aira praecox u Boleveckého rybníka v Plzni Sylvie Pecháčková

Jeden nenápadný dotaz, jestli *Thelypteris palustris* ještě roste u Boleveckého rybníka a kde přesně tam je... Odpověděla jsem, ale přitom jsem si uvědomila, že už je to 13 let, kdy jsme se Slávkou Nesvadbovou onu bažinu prolézaly. Je tam ten kapradiník ještě vůbec? A tak jsem v nedělní podvečer 23. 5. vyrazila s foťákem od Malého Bolevce po severním břehu Boleveckého rybníka. Hnaly se temné mraky a doufala jsem tedy, že obvyklé davy návštěvníků prořídnu. Přepřska mne

zastihla u nudistické pláže a vyhnala jediného plavce, který podezřívavě pozoroval osobu zevlující s foťákem pod stromy. Poté se rozzářilo slunce. Počasí nepopisují z konverzačních důvodů – mělo významný podíl na následujícím objevu. Polootevřený pláček (takový ten, kam si normálně rozložíte deku, ručník a svačinu pro děti a mravence) mezi lesem a rybníkem se zvláště blyštěl. Tu trávu jsem nikdy naživo neviděla – *Aira praecox*, ovsíček časný. Silně ohrožený druh (C2b, GRULICH & CHOBOT 2017), a tady si roste nikoli pár trsíčků, ale celý porost. A pro radost i jedna rostlina *Spergula morisonii*.

Možná ovsíčku prospělo letošní vlhké jaro, jako jednoletý suboceanický druh je na počasí velmi závislý (ČERNÝ & PETŘÍK 2007). Nevápnité písčité půdy mu vyhovují, na Plzeňsku by tedy mohl být viděn častěji. Jenže ani dříve nebyl: jediné nálezy pocházejí z let 1905 od Sulkova (MALOCH 1913) a 1936 od Valchy u Plzně (herbář PL – leg. V. Mencl). V roce 2015 ho našel u Výrova (Brod u Stříbra) Daniel Koutecký (web 1), a to je pro Plzeňský kraj všechno. Také celkově v České republice se vyskytuje vzácně (web 1). To může být způsobeno tím, že u nás roste na hranici svého rozšíření (vyskytuje se v oceanickém pásu od Portugalska po Polsko – MEUSEL et al. 1965). Zároveň u nás nachází málo vhodných stanovišť: mělký písčité substrát, ne však úplně vysychající, často v polostínu, s mírným narušováním půdního povrchu (včetně role zmíněných mravenců) a nízkou konkurencí jiných druhů (ČERNÝ & PETŘÍK 2007). Nejzazší kout pláže Boleveckého rybníka, na okraji lesa, je tedy ideálním místem pro ovsíček.

Nebyla jsem první, kdo ovsíček u Boleveckého rybníka našel. V roce 2020 si ho všiml Radim Cibulka, letmo a nijak přesvědčeně se mi o něm zmínil právě v rámci onoho dotazu na *Thelypteris*. Přesto si byl nálezem ovsíčku asi jist, neboť napsal hezký článek o Boleveckém rybníku na web (CIBULKA 2020), kde jej zmínil. Protože v článku neudává přesnou lokalitu, optala jsem se – a ovsíček jsme našli na stejném místě. Dá se tedy předpokládat, že i v dalším roce tam tuto vzácnou trávu můžeme zastihnout.

Po nafocení ovsíčku jsem došla nakonec i k tomu kapradiníku: *Thelypteris* stále ještě roste v bažině na přítoku do Chobotu (Malý Bolevecký rybník), při pomalejším jaru 2021 neměl ještě zcela rozvinuté listy a byl svěže zelený.

Lokalita *Aira praecox* L.:

Plzeň-Bolevec: 790 m VJV od kaple sv. Vojtěcha, severní cíp Velkého Boleveckého rybníka, sušší písčina na terásce nudistické pláže na okraji lesa, plošná populace
49°46'39.231"N, 13°23'41.121"E, 311 m n. m., 6246a
23. 5. 2021 leg. S. Pecháčková, PL.

Literatura:

- CIBULKA R. (2020): Plzeňská pahorkatina, Bolevecký rybník. – <https://botany.cz/cs/bolevecky-rybnik/>
ČERNÝ T. & PETŘÍK P. (2007): Vegetation with *Aira praecox* in the Czech Republic compared to its variability in Western Europe. – *Phytocoenologia* 37/1: 115–134.
GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
MALOCH F. (1913): Květena v Plzeňsku. I. – Plzeň, 316 p.
MEUSEL H., JÄGER E. & WEINERT E. (1965): Vergleichende chorologie der zentraleuropaischen Flora. Karten. – VEB Gustav Fischer Verlag, Jena.

Web 1:

<https://pladias.cz/taxon/distribution/Aira%20praecox>

Rožec Tenoreův (*Cerastium tenoreanum*) u Nepomuku

Radim Paulič

Rožec Tenoreův je endemit Evropy, který se ostrůvkovitě vyskytuje na Apeninském a Balkánském poloostrově. Dále roste ve východní části Rakouska, v povodí Dunaje a Váhu a severní hranici souvislého areálu zasahuje na jižní Moravu a jižní Slovensko (JALAS & SUOMINEN 1983). V nedávné době byl nalezen zavlečený v Bavorsku (MEIEROTT 2008).

Je to teplomilný druh, který se v České republice vyskytuje na jižní Moravě v okolí Břeclavi, Mikulova, v Bílých Karpatech a u Znojma, dále byl zaznamenán ve východních Čechách v okolí Záboří nad Labem. V minulosti byl nalezen též u Olomouce. Údaje z okolí Prahy ve středních Čechách, byť doložené herbářovou položkou, jsou považovány za pochybné (DANIHELKA in KAPLAN et al. 2019). V nedávné době byl (patrně nově zavlečený) nalezen u Očelic, Loučné Hory a Chotělic ve východních Čechách (HADINEC & LUSTYK 2017). Červený seznam květeny ČR (GRULICH & CHOBOT 2017) zařazuje tento druh rožce mezi kriticky ohrožené druhy (C1b), ve stejné kategorii je chráněn i zákonem (§1).

V západních Čechách byla doposud známa pouze jediná lokalita tohoto rožce. Rožec Tenoreův byl nalezen v roce 1938 F. Zikanem v blízkosti železniční tratě v Plzni-Liticích, herbářový doklad je uložen v Západočeském muzeu v Plzni – sken této položky zveřejnil HLAVÁČEK (2018). Na tuto lokalitu byl s vysokou pravděpodobností zavlečen vlakovou dopravou, stejně tak jako u níže uvedených dvou lokalit. Na nově nalezených lokalitách nedaleko Nepomuku se rožec Tenoreův vyskytoval hojně až velmi hojně, proto se domnívám, že bude v budoucnu nalezen i na jiných místech na železniční trati (či v její blízkosti) mezi Plzní a Českými Budějovicemi.

Za revizi herbářových položek z níže uvedených lokalit děkuji Jiřímu Danihelkovi.

Přesný popis dvou nových lokalit druhu *Cerastium tenoreanum*:

34. Plánický hřeben, Třebčice (6547b): na železniční trati 0,25 km JZ od obce, 440 m n. m., 49°28'51.2"N, 13°36'57.1"E; společně s *Cardamine hirsuta*, *Draba muralis*, *Thlaspi perfoliatum* aj., 15. 5. 2020 leg. Radim Paulič & Pavel Kúr, PR (= herbář Národního muzea v Praze).

34. Plánický hřeben, Třebčice (6547b): stráňka podél silnice (nad železniční tratí) ve směru do obce Mileč JZ od obce, 441 m n. m., 49°28'53.8"N, 13°36'30.5"E; 15. 5. 2020 leg. Radim Paulič & Pavel Kúr, PR.

Literatura:

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- HADINEC J. & LUSTYK P. [eds] (2017): Addimenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XV. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 52: 37–133.
- HLAVÁČEK R. (2018): Rožec krátkoplatečný (*Cerastium brachypetalum*) a rožec Tenoreův (*Cerastium tenoreanum*) v Plzeňské pahorkatině. – Calluna 23/9: 9–10.
- JALAS J. & SUOMINEN J. [eds] (1983): Atlas Florae Europaeae. Vol. 6. *Caryophyllaceae* (*Alsinoideae* and *Paronychioideae*). – The Committee for Mapping the Flora of Europe & Societas Biologica Fennica Vanamo, Helsinki.
- KAPLAN Z., DANIHELKA J., EKRT L., ŠTECH M., ŘEPKA R., CHRTEK J. jun., GRULICH V., ROTREKLOVÁ O., DŘEVOJAN P., ŠUMBEROVÁ K. & WILD J. (2019): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 9. – Preslia 92: 255–340.
- MEIEROTT L. (2008): *Cerastium brachypetalum* Desp. ex Pers. und *Cerastium tenoreanum* Ser. (*Caryophyllaceae*) in Franken. – Forum Geobotanicum 3: 20–28.

Zajímavá lokalita s výskytem *Lilium martagon* u obce Hůrky na Rokycansku

Miroslava Šandová

Charakteristika území

Asi 0,5 km západně od obce Hůrky na Rokycansku se nachází vyvýšený protáhlý skalní výchoz (49°44'42.557"N, 13°40'16.578"E), tvořený horninami paleozoického stáří, a to částečně bělavými až šedými křemennými slepenci a částečně jílovitými břidlicemi, drobnými a tuflí spodního a středního ordoviku (web 1). Celé zalesněné území, místně zvané „Habří“ (není oficiální název), v němž skalnatý úzký hřeben tvoří částečnou osu v SSV – JJZ směru, pozvolna přechází do okolní krajiny a zaujímá plochu cca 8 626 m². Nadmořská výška se pohybuje mezi 432 až 452 m. Lesní porost tvoří převážně habr (*Carpinus betulus*). Vtroušeny jsou v malém množství další dřeviny (*Quercus robur*, *Prunus avium*, *Prunus padus*,

Sambucus nigra, *Pinus sylvestris*, *Sorbus aucuparia* a *Betula pendula*), ojedinelé lze nalézt i semenáčky dalších dřevin. Okraje lesního porostu jsou lemovány plášťovými společenstvy s převládajícím druhem *Prunus spinosa*, navazujícími na zemědělsky obhospodařované pozemky – pole a louky, jejichž půdy jsou tvořeny hlinito-kamenitými sedimenty kvartérního stáří. Fytogeograficky patří území do Holoubkovského Podbrdská (35b), čtverec 6248ca.

O výskytu lilie zlatohlavé na této lokalitě jsem v dosud publikované literatuře nenalezla žádné informace, ačkoliv řada botaniků tuto oblast prozkoumávala (MALOCH 1913, PEŠEK et al. 1966, CHVOJKOVÁ et al. 2012). Nejblíže k uvedenému území je udáván výskyt *Lilium martagon* na vrcholu i úpatí Žďáru bez bližšího určení Peškem (PEŠEK 1966, p. 227), v přírodní rezervaci Žďár Žánem 1979 (web 2, HRON & HANOUSEK 1982), dále v Holoubkově, Svojovicích a Pavlovsku M. Čížkem 2010 (web 2).

Metodika

Protože se jedná o lokalitu s velmi početnou populací tohoto chráněného druhu, rozhodla jsem se provést kompletní inventarizační průzkum území, který jsem doplňovala průběžně při opakovaných návštěvách. Zároveň jsem vždy spočítala vyskytující se jedince v populaci *Lilium martagon* a zapsala jejich stav. Lokalitu jsem navštívila 4. 5. 2016, 23. 6. 2016, 7. 6. 2017, 1. 7. 2019, 6. 5. 2020, 6. 5. 2021 a 4. 6. 2021.

Zajímavější druhy jsem zařadila do herbáře botanických sbírek Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech, inventurní číslo položky uvádím v závorce za jménem druhu. Pořídila jsem i fotodokumentaci celého území, včetně populace *L. martagon*. Fotografie jsou evidovány v přírodovědném oddělení muzea, v podsbírce Další přírodovědná dokumentace.

Výskyt jednotlivých druhů jsem při inventarizačním průzkumu hodnotila semikvantitativní stupnicí 1–5 (5 – druh velmi hojný, 4 – druh hojný, 3 – druh častý, 2 – druh zřídka se vyskytující, 1 – druh ojedinelý). Pořídila jsem fytoecologické snímky typických porostů s hodnocením druhů sedmičlennou stupnicí abundance a dominance Braun–Blanqueta (MORAVEC 1994). Sebrané položky mechorostů z fytoecologického snímku v lesním porostu mi ochotně zrevidoval kolega RNDr. Ivan Novotný z Moravského zemského muzea v Brně, za což mu touto cestou velmi děkuji. Nomenklaturu taxonů cévnatých rostlin uvádím dle Kubáta a kol. (KUBÁT et al. 2002).

Výsledky průzkumu

1. Plášťová společenstva – obklopují ve víceméně souvislém úzkém pásu celé sledované území a jsou tvořena druhy:

Acer campestre juv. 1, *Aegopodium podagraria* 3, *Alliaria petiolata* 3, *Anthriscus sylvestris* 1, *Arctium* sp. juv. 1, *Artemisia vulgaris* 1, *Asarum europaeum* 1, *Betula pendula* 1, *Campanula trachelium* 1,

Campanula rapunculoides 1, *Carpinus betulus* juv. 1, *Cerastium glomeratum* 1, *Chaerophyllum aromaticum* 1, *Convallaria majalis* 1, *Corylus avellana* 2, *Crataegus laevigata* 2, *Dactylis glomerata* 1, *Dianthus deltoides* 1 (BS6094), *Elytrigia repens* 1, *Erigeron annuus* 1, *Erophila verna* 1, *Euonymus europaeus* 1, *Festuca arundinacea* 1 (BS5107), *Fragaria vesca* 1, *Galium aparine* 3, *Geranium robertianum* 1, *Geum urbanum* 1, *Hypericum perforatum* 1, *Lamium purpureum* 1, *Lonicera xylosteum* 2, *Mercurialis perennis* 1, *Myosotis arvensis* 1, *Prunus spinosa* 5, *Ranunculus acris* 1, *Rosa canina* 2, *Rubus caesius* s. l. 1, *Rumex obtusifolius* 1, *Sambucus nigra* 3, *Sorbus aucuparia* juv. 1, *Trifolium medium* 1, *Trifolium repens* 1, *Trisetum flavescens* 1, *Urtica dioica* 4, *Veronica chamaedrys* 1, *Veronica arvensis* 1.

Fytocenologický snímek typického porostu:

Hůrky, plášťové společenstvo na jižní straně lesního komplexu zv. „Habří“, mírný východní svah 5–15°, 49°44'41.259"N, 13°40'17.119"E, 451 m n. m., cca 110 m², pokryvnost E₂: 85 %, E₁: 50 %, 6. 5. 2021.

E₂: *Prunus spinosa* 5, *Corylus avellana* juv. 1, *Rosa canina* 1, *Sambucus nigra* juv. +;

E₁: *Galium aparine* 3, *Urtica dioica* 3, *Aegopodium podagraria* 2, *Alliaria petiolata* 1, *Anthriscus sylvestris* 1, *Rumex obtusifolius* 1, *Veronica chamaedrys* 1, *Prunus spinosa* juv. 1, *Campanula rapunculoides* 1, *Betula pendula* juv. +, *Geranium robertianum* +, *Erophila verna* r, *Erigeron annuus* r, *Veronica arvensis* r, *Lamium purpureum* r, *Trifolium medium* r.

Fytocenologicky je lze zařadit k asociaci *Carpino betuli-Prunetum spinosae* Tüxen 1952 (CHYTRÝ 2013).

2. Lesní porosty – tvoří jádro celého území, obklopují vyvýšený skalní hřeben a pozvolna se svažují do okolní krajiny; zjištěny druhy:

Acer platanoides juv. 1, *Alliaria petiolata* 2, *Anemone nemorosa* 3, *Athyrium filix-femina* 2, *Avenella flexuosa* 4, *Anthriscus sylvestris* 1, *Betula pendula* 2, *Carex brizoides* 2, *Carpinus betulus* 5, *Carpinus betulus* juv. 2, *Convallaria majalis* 3, *Corylus avellana* 2, *Crataegus laevigata* 3, *Crataegus* sp. juv. 1, *Dryopteris dilatata* 3 (BS5110), *Dryopteris filix-mas* 2, *Festuca gigantea* 1, *Frangula alnus* 2, *Fraxinus excelsior* juv. 1, *Galeobdolon luteum* 2, *Galeopsis bifida* 1, *Galeopsis tetrahit* 1, *Galium aparine* 1, *Geranium robertianum* 3, *Hepatica nobilis* 2, *Hieracium lachenalii* 1, *Hieracium murorum* 3, *Impatiens parviflora* 2, *Lathyrus vernus* 1, *Lilium martagon* 3 (BS5109, BS5311), *Lonicera xylosteum* 2 (BS5000), *Luzula luzuloides* 3, *Maianthemum bifolium* 3, *Melampyrum pratense* 3, *Mercurialis perennis* 3, *Mycelis muralis* 1, *Picea abies* juv. 1, *Pinus sylvestris* 1 (na vrcholu ojedinelá), *Poa nemoralis* 3, *Polypodium vulgare* 3, *Prunus avium* 2, *Prunus padus* 1, *Prunus spinosa* 2, *Rubus fruticosus* agg. 1, *Quercus robur* juv. 1, *Rubus caesius* s. l. 2,

Sambucus nigra 2, *Sambucus racemosa* 1, *Scrophularia nodosa* 1, *Sorbus aucuparia* 2, *Stellaria graminea* 1 (BS5108), *Stellaria holostea* 2, *Stellaria media* 1, *Urtica dioica* 2, *Vaccinium myrtillus* 2, *Viola reichenbachiana* 1.

Fytocenologický snímek typického porostu:

Hůrky, lesní porost podél severozápadního úpatí střední části skalnatého výchozu v lokalitě místně zvané „Habří“, 49°44'42.228"N, 13°40'15.945"E, 446 m n. m., sklon 0°, 625 m², pokryvnost E₃: 80 %, E₂: 20 %, E₁: 60 %, E₀: 10 %, 1. 7. 2019.

E₃: *Carpinus betulus* 5, *Quercus robur* 1, *Prunus avium* 1;

E₂: *Lonicera xylosteum* 2, *Sambucus racemosa* 1;

E₁: *Poa nemoralis* 3, *Scrophularia nodosa* 2, *Impatiens parviflora* 2, *Galium aparine* 2, *Dryopteris filix-mas* 2, *Luzula luzuloides* 2, *Aegopodium podagraria* 1, *Alliaria petiolata* 1, *Anemone nemorosa* 1, *Crataegus laevigata* juv., 1, *Dryopteris dilatata* 1, *Hieracium lachenalii* 1, *Galeobdolon luteum* 1, *Geranium robertianum* 1, *Maianthemum bifolium* 1, *Mercurialis perennis* 1, *Sambucus racemosa* juv. 1, *Stellaria holostea* 1, *Rubus fruticosus* agg. +, *Vaccinium myrtillus* +, *Mycelis muralis* r, *Picea abies* juv. r, *Prunus avium* juv. r;

E₀: *Hypnum cupressiforme* + (BM265), *Polytrichum formosum* + (BM267), *Dicranodontium denudatum* r (BM266).

Fytocenologický snímek lesního porostu s *Lilium*

martagon: Hůrky, lesní porost v severní části lesa místně zvaného „Habří“, 259 m SZ od rozcestí červené turistické značky Z obce, 49°44'44.379"N, 13°40'18.509"E, 436 m n. m., mírný svah severovýchodním až východním směrem (5–20°), ca 200 m², pokryvnost E₃: 55 %, E₂: 0 %, E₁: 60 %, 4. 6. 2021.

E₃: *Carpinus betulus* 4;

E₁: *Lilium martagon* 4, *Anemone nemorosa* 2, *Galeobdolon luteum* 1, *Poa nemoralis* 1, *Convallaria majalis* 1, *Crataegus* sp. juv. +, *Maianthemum bifolium* +, *Fraxinus excelsior* juv. r, *Galeopsis tetrahit* r, *Oxalis acetosella* r.

Stav populace *Lilium martagon* v jednotlivých letech:

Lilium martagon se ve sledovaném území vyskytuje pouze v jeho severní části. Na početnosti populace i stavu rostlin se v jednotlivých letech projeví i aktuální klimatické podmínky, zejména horké a suché počasí v letech 2015 až 2017, kdy bylinný podrost byl silně redukován a lilie vytvářela prakticky monocenózu v podrostu habru. Lokalita je pravidelně navštěvována srnčí zvěří, pro niž bylo myslivci zřízeno krmeliště na okraji souvislého lesního porostu ca 90 m ZJZ od jihozápadního cípu lesíka „Habří“. Byl pozorován častý okus kvetoucích i plodných exemplářů lilie. Zvěř zřejmě tento téměř nenavštěvovaný lesík využívá jako místo pro odpočinek a průchodí cestu k blízkému Hůreckému potoku, neboť prakticky pokaždé jsem „vyplašila“

jeden až dva kusy srnčího a po celém území byly zaznamenány jeho pobytové stopy.

Počty exemplářů *L. martagon* během terénních návštěv:

4. 5. 2016: celkem 25 rostlin, z toho 10 kvetoucích rostlin s jedním až dvěma květy, zbylých 15 rostlin sterilních.

23. 6. 2016: celkem 34 exemplářů lilie, z nich jeden kvetoucí se třemi květy, jeden ex. s nerozvitým jedním květem, jedna rostlina s květní lodyhou s náznakem poupát, jedna kvetoucí rostlina ukousnutá zvěří, ostatní rostliny sterilní.

7. 6. 2017: pozorováno 50 rostlin, z toho deset kvetoucích s jedním až třemi květy, ostatní sterilní s jedním až dvěma patry listů, na ploše 10 × 10 m.

1. 7. 2019: evidováno celkem 140 ex., z toho dvě rostliny s nevyvinutými květy, jinak sterilních 138 rostlin s jedním až dvěma patry listů, na ploše ca 10 × 15 m.

6. 5. 2020: evidováno celkem 232 rostlin, většinou sterilních s jedním patrem listů, u tří jedinců zaznamenán náznak květenství, jeden exemplář byl kvetoucí s dvěma květy, jedna rostlina ukousnutá, porost na ploše ca 25 × 10 m.

6. 5. 2021: rostliny nebyly počítány vzhledem k opožděnému stavu vegetace.

4. 6. 2021: zaznamenáno celkem 195 rostlin, z toho čtyři nakvétající se čtyřmi květy a jeden ukousnutý s jedním květem, na ploše ca 20 × 10 m.

Diskuse

Hodnotit lesní porosty v území z fytoecologického hlediska je dosti složité. V rekonstrukční geobotanické mapě jsou v území mapovány bikové bučiny svazu *Luzulo-Fagion* LOHM. et TÜXEN 1954 p. p. (MIKYŠKA et al. 1968, 1969). V současné době mají zdejší porosty spíše charakter dubohabrového háje *Quercus-Carpinetum medioeuropaicum* TÜXEN 1937, i když řada charakteristických druhů pro tyto vegetační jednotky chybí a zůstávají jen některé – dominující *Carpinus betulus*, dále *Lonicera xylosteum*, *Prunus avium*, *Corylus avellana*, *Stellaria holostea*, spolu s dalšími hájovými druhy, jako jsou *Poa nemoralis*, *Convallaria majalis*, *Galeobdolon luteum*, *Anemone nemorosa*, *Viola reichenbachiana*, *Lathyrus vernus*, *Lilium martagon*. Objevují se indikátory acidifikace *Luzula luzuloides*, *Maianthemum bifolium*, *Melampyrum pratense* a *Oxalis acetosella* (cf. MIKYŠKA et al. 1968).

V mapě potenciální přirozené vegetace (NEUHÄUSLOVÁ et al. 1998) jsou v okolí mapovány jednotky *Melampyro nemorosi-Carpinetum* a *Luzulo albidae-Quercetum petraeae*. Na tyto rozdílly oproti předchozímu pramenu (MIKYŠKA et al. 1968), které vznikly na základě podrobnějších znalostí o vegetaci v době tvorby výše uvedené mapy, zejména v oblasti severní poloviny Brd a oblasti Plzeňska, autorka Z. Neuhäuslová přímo upozorňuje (NEUHÄUSLOVÁ et al. 1998, p. 55). Mnou sledované území je však

rozlohou tak malé, že nelze v mapě zcela jednoznačně identifikovat, do které z uvedených vegetačních jednotek by bylo vhodné je zařadit. Prosvětlené porosty habru umožňují i pronikání druhů z lesních plášťů řádu *Prunetalia* TÜXEN 1952. Porovnáním s dalšími prameny se příkláním k přiřazení k asociaci *Stellario holostea-Carpinetum betuli* Oberdorfer 1957, variantě s *Oxalis acetosella*, uváděné Chytrým a kol. (CHYTRÝ 2013).

Závěr

Tento příspěvek vznikl primárně kvůli zaznamenání zajímavé lokality *Lilium martagon*, která patří k nejbogatším nalezištím tohoto druhu na Rokycansku. Zdejší početná populace vděčí za svůj nerušený vývoj zřejmě určité odlehlosti lokality a neproniknutelnosti plášťových trnkových porostů a tím i malému zájmu ze strany blízkých obyvatel chatových osad v okolí obce Hůrky. Plášťová společenstva lemující lesní porost lze syntaxonomicky hodnotit jako *Carpino betuli-Prunetum spinosae* Tüxen 1952, lesní společenstvo s dominujícím habrem jako *Stellario holostea-Carpinetum betuli* Oberdorfer 1957, varianta s *Oxalis acetosella*.

Literatura:

- HRON J. & HANOUSEK Z. (1982): SPR Žďár. Inventarizační průzkum. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Plzeňského kraje, Plzeň].
- CHVOJKOVÁ E., PIVOŇKOVÁ L., SLADKÝ J., NESVADBOVÁ J. & SOFRON J. [eds] (2012): Výsledky floristického kurzu v Rokycanech 6.–11. července 2003. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 47, Příl. 2012/1: 103–164.
- CHYTRÝ M. [ed.] (2013): *Stellario holostea-Carpinetum betuli* Oberdorfer 1957. – In: CHYTRÝ M. [ed.], Vegetace České republiky. 4. Lesní a křovinná vegetace [Vegetation of the Czech Republic 4. Forest and shrub vegetation], pp. 227–230, Academia, Praha.
- KUBÁT L., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.
- MALOCH F. (1913): Květena v Plzeňsku. I. Díl: Soustavný výčet druhů a jejich nalezišť. – Plzeň, 316 p.
- MIKYŠKA R. et al. (1968): Vegetace ČSSR A2. Geobotanická mapa ČSSR. 1. díl, České země. – ČAV, Praha, 204 p.
- MIKYŠKA R. et al. (1969): Geobotanická mapa ČSSR 1 : 200 000. 1. České země. List M-33-XX Plzeň. – Academia, Praha.
- MORAVEC J. (1994): Fytoecologie. – Academia, Praha, 404 p.
- NEUHÄUSLOVÁ Z. et al. (1998): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. Textová část. – Academia, Praha, 341 p.
- PEŠEK J. et al. (1966): Květena Rokycanska. – KSSPPOP Plzeň, 293 p.

Web 1:

http://www.geology.cz/app/ciselniky/lokalizace/show_map.php?mapa=g50&y=801515&x=1073084&s=1
Geologická mapa 1 : 50 000 (8. 9. 2020).

Web 2: Pladias. Databáze české flóry a vegetace. <https://pladias.cz/taxon/overview/Lilium%20martagon> (M. Žán in Hron Jan, Hanousek Zdeněk. SPR Žďár – inventarizační průzkum, 1982). (9. 9. 2020)

Zajímavé floristické nálezy

Ivona Matějková & Sylvie Pecháčková (eds)

Vážení a milí přátelé,

do dalšího pokračování rubriky zajímavých floristických nálezů přispělo devět autorů, kteří poskytli nálezy celkem 52 taxonů z různých lokalit západních až jihozápadních Čech. U většiny nálezů je uvedena přesná lokalizace zaměřením souřadnic v systému WGS-84. Údaje týkající se fyto geografických okresů byly převzaty ze studie Skalického (SKALICKÝ 1988), údaje ke kvadrantům středoevropského síťového mapování z metodiky podle Slavíka (SLAVÍK 1971). Nomenklatura cévnatých rostlin vychází z nového klíče ke květeně ČR (KAPLAN et al. 2019). Stupeň ohrožení druhu je uveden dle Červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017), jedná-li se o zvláště chráněný druh, dle Vyhlášky č. 395/1992 Sb. Nálezy, u nichž nebyl pořízen dokladový sběr, jsou označeny zkratkou *not.* U sebraných nálezů je uvedeno *leg.* a připsána zkratka PL = herbář Západočeského muzea v Plzni.

Všem přispěvatelům děkujeme za přínosné floristické nálezy i dodané herbářové položky. Těšíme se na další spolupráci, ať vám příští botanická sezóna přinese mnoho nových floristických objevů.

Stratiotes aloides L. – §S, C1t

Kvasetice (okr. Klatovy): polovypuštěný rybníček zarůstající litorální vegetací, ca 750 m S od kapličky v obci, zapojený porost o výměře přibližně 500 m², 49°24'27.391"N, 13°29'49.330"E, 568 m n. m., Plánický hřeben, 6546d, not. J. Bureš, září 2021. S největší pravděpodobností jde o záměrnou introdukci druhu do příhodných podmínek: absence chovu ryb ve vodní nádrži a snížená hladina vody v posledních několika letech (sucho, poškozené výpustní zařízení); předtím byly v litorální vegetaci evidovány pouze *Typha latifolia*, *Spartanium erectum* a *Glyceria fluitans* – pozn. od I. Matějkové.

Jan Bureš

Carex hartmanii Cajander – C4a

Holkovice (okr. Klatovy): severní pobřeží Nového rybníka, porosty vysokých ostřic, ca 1,4 km SZ od kapličky v obci, 49°23'18.557"N, 13°41'19.559"E,

484 m n. m., Horažďovicko, 6648a, not. Z. Černíková 3. 7. 2020.

Kasejovice (okr. Plzeň-jih): severní až severoseverozápadní pobřeží Nesviňského rybníka, olšina, ca 1 km VSV od železniční zastávky v obci, 49°27'37.936"N, 13°45'26.974"E, 516 m n. m., Blatensko, 6548b, not. Z. Černíková 24. 6. 2020.

Kotouň (okr. Plzeň-jih): kosená vlhká pcháčová louka V od rybníka Zrkel, ca 1,6 km VSV od kostela v obci, 49°27'22.436"N, 13°41'55.655"E, 523 m n. m., Plánický hřeben, 6548a, not. Z. Černíková 25. 5. 2020.

Carex paniculata L. – C4a

Mohelnice (okr. Plzeň-jih): severní pobřeží Mohelnického rybníka, ca 465 m VJV od kapličky v obci, 49°28'47.511"N, 13°38'50.013"E, 435 m n. m., Plánický hřeben, 6547b, not. Z. Černíková 26. 8. 2020. Potvrzení nálezu z roku 2004 (A. Čurnová, mapování biotopů v rámci projektu Natura 2000).

Carex pseudocyperus L. – C4a

Mohelnice (okr. Plzeň-jih): severoseverovýchodní pobřeží Mohelnického rybníka, ca 500 m VJV od kapličky v obci, 49°28'46.764"N, 13°38'51.816"E, 433 m n. m., Plánický hřeben, 6547b, not. Z. Černíková 26. 8. 2020. Potvrzení nálezu z roku 2004 (A. Čurnová, mapování biotopů v rámci projektu Natura 2000).

Dactylorhiza majalis (Rchb.) PF Hunt et Summerh. – §O, C3

Újezd u Kasejovic (okr. Plzeň-jih): kosená vlhká loučka na severozápadním pobřeží Újezdského rybníka, ca 1 km S až SSV od kaple v obci, desítky ex., 49°29'9.407"N, 13°44'59.0"E, 491 m n. m., Plánický hřeben, 6548b, not. Z. Černíková 11. 6. 2020. Potvrzení nálezu z roku 2003 (A. Čurnová, mapování biotopů v rámci projektu Natura 2000).

Nová Ves (okr. Plzeň-jih): kosená mokřadní louka ca 0,7 km J od kaple v obci, 49°24'56.733"N, 13°41'45.497"E, 573 m n. m., Horažďovicko, 6548c, not. Z. Černíková 8. 5. 2020.

Černice (okr. Plzeň-jih): kosená vlhká pcháčová louka S od rybníka Předota, ca 0,8 km VSV od kaple v obci, 49°25'18.090"N, 13°41'16.607"E, 576 m n. m., Horažďovicko, 6548c, not. Z. Černíková 7. 5. 2020. Druh roste i na okolních loukách. Potvrzení nálezu z roku 1997 (L. Pivoňková, mapování biotopů v rámci projektu Natura 2000).

Černice (okr. Plzeň-jih): mokřadní louka mezi Korytným a Širokým rybníkem, ca 460 m SZ od kaple v obci, 49°25'18.814"N, 13°40'30.454"E, 570 m n. m., Horažďovicko, 6548c, not. Z. Černíková 11. 6. 2020. Výskyt druhu zde uvádí VANĚČEK (1969).

Životice (okr. Plzeň-jih): neobhospodařovaná mokřadní louka Z až JZ od Velkého životického rybníka, ca 1 km ZSZ od kapličky v obci, 49°28'12.238"N, 13°40'20.154"E, 482 m n. m., Plánický hřeben, 6548a, not. Z. Černíková 11. 6. 2020.

***Euphrasia stricta* J. P. Wolff**

Mohelnice (okr. Plzeň-jih): acidofilní suchý trávník nad severozápadním pobřežím Mohelnického rybníka, ca 280 m V od kapličky v obci, desítky ex., 49°28'52.529"N, 13°38'41.442"E, 444 m n. m., Plánický hřeben, 6547b, not. Z. Černíková 26. 8. 2020.

***Lunaria rediviva* L. – §O, C4a**

Kladrubce (okr. Plzeň-jih): prokácený suťový les na severním svahu vrchu s kótou 566, ca 1,3 km VSV od kapličky v obci, 49°29'14.555"N, 13°41'58.757"E, 548 m n. m., Plánický hřeben, 6548a, not. Z. Černíková 11. 5. 2020. Potvrzení nálezu z roku 2004 (A. Čurnová, mapování biotopů v rámci projektu Natura 2000).

***Menyanthes trifoliata* L. – §O, C3**

Životice (okr. Plzeň-jih): neobhospodařovaná mokřadní louka Z až JZ od Velkého životického rybníka, ca 1 km SZ od kapličky v obci, 49°28'17.237"N, 13°40'23.959"E, 483 m n. m., Plánický hřeben, 6548a, not. Z. Černíková 11. 6. 2020.

***Myosotis discolor* Pers. – C2b**

Kotouň (okr. Plzeň-jih): střídavě vlhká kosená louka V od rybníka Zrkel, ca 1,6 km VSV od kostela v obci, 49°27'25.649"N, 13°41'55.974"E, 525 m n. m., Plánický hřeben, 6548a, not. Z. Černíková 25. 5. 2020.

***Pedicularis sylvatica* L. – §S, C2t**

Přebudov (okr. Plzeň-jih): pastvina se smilkovými trávníky nad levým břehem Přebudovského potoka, ca 360 m VJV od kapličky v obci, desítky až stovky ex., 49°29'38.174"N, 13°42'1.023"E, 517 m n. m., Plánický hřeben, 6548a, not. Z. Černíková 11. 5. 2020. Potvrzení nálezu z roku 1999 (L. Pivoňková, mapování biotopů v rámci projektu Natura 2000).

***Platanthera bifolia* (L.) Rich. – §O, C3**

Jetenovice (okr. Klatovy): acidofilní doubrava u silniční komunikace ve směru Defurovy Lažany – Velký Bor, ca 1,4 km V od kapličky v obci, jeden fertillní exemplář a dva sterilní, 49°22'39.864"N, 13°41'19.373"E, 479 m n. m., Horažďovicko, 6648a, not. Z. Černíková 3. 7. 2020.

***Salix rosmarinifolia* L. – C3**

Životice (okr. Plzeň-jih): podmáčená louka zarůstající keřovými vrbinami, SV od rybníka Zrkel, ca 1,1 km JJV od kapličky v obci, vitální kolonie 20 m², 49°27'30.500"N, 13°41'36.313"E, 515 m n. m., Plánický hřeben, 6548a, not. Z. Černíková 25. 5. 2020.
Zuzana Černíková

***Corydalis cava* L.**

Plzeň-Hradiště (okr. Plzeň-město): 390 m J od kaple v ul. Osadníků, loučka na levém břehu Úhlavy, stovky kvetoucích rostlin, 49°42'22.0"N, 13°23'45.7"E, 311 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 4246c, not. J. Kalibán 15. 4. 2021.

***Corydalis intermedia* (L.) Mérat**

Plzeň-Hradiště (okr. Plzeň-město): 360 m JV od kaple v ul. Osadníků, levý příkrý břeh Úhlavy, 80 m od lávky podél stezky, 49°42'25.1"N, 13°23'56.5"E, 312 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 4246c, not. J. Kalibán 14. 4. 2021.

***Galanthus nivalis* L.**

Losiná (okr. Plzeň-město): 1,75 km ZSZ od kaple sv. Anny v obci, 5 m od silnice Losiná – Štěnovice, na břehu bezejmenného potoka, velký trs nejasného původu, 49°40'38.0"N, 13°25'35.6' E, 368 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 4346b, not. J. Kalibán 7. 3. 2021.

***Jasione montana* L.**

Starý Plzenec (okr. Plzeň-město): 40 m JZ od bulizníkové skalky Ostrá Hůrka, nízkostébelná louka mezi silnicí a skalkou, několik desítek kvetoucích rostlin, 49°41'55.2"N, 13°26'23.8"E, 398 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 4246d, not. J. Kalibán 15. 7. 2021.

***Juniperus communis* L.**

Štěnovický Borek (okr. Plzeň-město): 950 m S od kaple v obci, ve výběžku borového lesa na okraji dva menší exempláře, 49°39'30.1"N, 13°25'32.3"E, 453 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 4346b, not. J. Kalibán 7. 3. 2021.

***Lathraea squamaria* L.**

Plzeň-Hradiště (okr. Plzeň-město): levý břeh Úhlavy 390 m J od kaple v ul. Osadníků, v západní části úzké louky skupina rostlin, 49°42'22.1"N, 13°23'43.3"E, 311 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 4246c, not. J. Kalibán 15. 4. 2021.

***Onopordum acanthium* L.**

Plzeň-Petrohrad (okr. Plzeň-město): 50 m ZJZ od kostela sv. Mikuláše, pod topolovou alejí na pravém břehu Radbuzy, několik rostlin, 49°44'20.9"N, 13°23'05.0"E, 307 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 4246c, not. J. Kalibán 4. 7. 2021.

***Pulmonaria obscura* Dumort.**

Plzeň-Hradiště (okr. Plzeň-město): 390 m JJV od kaple v ul. Osadníků, na rozhraní lesa a pole nad levým břehem Úhlavy, jeden rozkvetlý trs, 49°42'22.9"N, 13°23'53.2"E, 322 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 4246c, not. J. Kalibán 14. 4. 2021.

Jiří Kalibán

***Centaurea pseudophrygia* C. A. Meyer – C4a**

Přebuz (okr. Sokolov): neobhospodařovaná louka u severního okraje obce, u polní cesty, 50°22'26.513"N, 12°36'57.166"E, Krušné hory, 5641b, leg. I. Matějková 16. 8. 2021, PL.

***Chrysosplenium oppositifolium* L. – C4a**

Těškov (okr. Rokycany): fragment potoční olšiny na levém břehu Voldušského potoka, ca 2,3 km Z až ZSZ od kapličky v obci, drobné kolonie v lesním prameništi, 49°48'22.663"N, 13°39'55.359"E, 510 m n. m., Křivoklátsko, not. I. Matějková 20. 9. 2021.

Těškov (okr. Rokycany): mokřadní olšina na levém břehu Voldušského potoka, ca 2,1 km Z až ZSZ od kapličky v obci, vitální kolonie v lesních prameništích, 49°48'25.206"N, 13°40'4.320"E, 510 m n. m., Křivoklátsko, not. I. Matějková 20. 9. 2021. Potvrzení nálezu z roku 2007 (L. Pivoňková, mapování biotopů v rámci projektu Natura 2000).

***Gypsophila muralis* L.**

Vranov (okr. Tachov): okraj pole u travnaté cesty, ca 630 m Z až ZSZ od kapličky v obci, 49°45'57.811"N, 13°2'1.529"E, Svojšínská pahorkatina, 6244a, leg. I. Matějková 12. 7. 2021, PL.

***Isolepis setacea* (L.) R. Br. – C4a**

Bezpravovice (okr. Klatovy): komplex vlhkých luk obhospodařovaných kosením a pastvou ca 570 m J od středu obce (místní název lokality: Úvary), desítky ex. v místech s narušeným travním drnem, 49°26'34.602"N, 13°8'37.028"E, 550 m n. m., Branžovský hvozď, 6544b, not. I. Matějková et J. Michálková 23. 9. 2021.

Lučice (okr. Klatovy): vlhké partie lesní cesty „Ve Žďárech“, poblíž silniční komunikace Lučice – Chocomyšl, ca 1 km SZ od středu obce, jedna desítka ex., 49°27'25.751"N, 13°9'4.528"E, 513 m n. m., Branžovský hvozď, 6545a, not. I. Matějková 23. 9. 2021.

V předchozích sušších letech nebyl výskyt druhu zaznamenán, jeho rozvoj s největší pravděpodobností podpořil zvýšený počet deštivých dní na jaře a počátkem léta 2021.

***Lycopodium annotinum* L. – ŠO, C3**

Orlovice (okr. Domažlice): Orlovická hora, okraj smrčiny u žlutě značené turistické trasy (částečně zpevněná lesní cesta), ca 625 m ZJZ od středu obce, drobná kolonie, 49°19'43.841"N, 13°4'58.830"E, 670 m n. m., Branžovský hvozď, 6644c, leg. I. Matějková 30. 5. 2021, PL.

***Myosotis discolor* Pers. – C2b**

Dolní Lhota (okr. Klatovy): kosená zrašelinělá loučka v jižní části přírodní rezervace Luňáky, ca 750 m VSV od kapličky v obci, desítky ex. na obnažené vlhké půdě po předchozí vyřezávce náletových dřevin, 49°22'20.617"N, 13°14'56.225"E, 395 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6645a, leg. I. Matějková 18. 5. 2021, PL.

Stará Lhota (okr. Klatovy): hráz vodní nádrže Nýrsko, ca 0,8 km J od kapličky v obci, okraj uměle navršeného srázu s návozem kamene, ca 750 m VSV od kapličky v obci, roztroušeně, 49°15'37.944"N, 13°8'43.428"E, 522 m n. m., Plánický hřeben, 6744b, leg. I. Matějková 30. 5. 2021, PL.

***Veronica montana* L.**

Těškov (okr. Rokycany): vzrostlá potoční olšina na pravobřežním přítoku Voldušského potoka, ca 1,8 km Z od kapličky v obci, drobné kolonie, 49°48'5.388"N, 13°40'15.559"E, 500 m n. m., Křivoklátsko, not. I. Matějková 20. 9. 2021.

Ivona Matějková

***Actaea spicata* L.**

Nemanice, část Stará Huť (okr. Domažlice): smíšený les východně od Staré Hutě, 49°26'12.904"N, 12°44'44.834"E, 595 m n. m., Český les, 6542d, not. J. Nesvadbová 30. 5. 2021. Pozn.: v databázi Pladias není druh v kvadrantu 6542d uveden (říjen 2021).

***Adonis aestivalis* L. – C3**

Plzeň-Jižní předměstí (okr. Plzeň-město): Náměstí T. G. Masaryka, v záhonu s výsadbou tulipánů S od pomníku padlých, jedna rostlina, 49°43'50.484"N, 13°22'15.584"E, 343 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246c, leg. J. Nesvadbová 24. 5. 2021, PL.

***Allium ursinum* L.**

Nemanice, část Stará Huť (okr. Domažlice): porost o výměře několik m² v sadu u nemovitosti č. p. 8, 49°26'9.417"N, 12°44'28.068"E, 565 m n. m., 6542c, not. J. Nesvadbová 30. 5. 2021.

Svinná (obec Hlohovice, okr. Rokycany): levý břeh Radnického potoka u bývalého Vrbatova (Vrbatovského) mlýna, porost ca 2 × 2 m, 49°54'4.348"N, 13°35'44.261"E, 310 m n. m., Křivoklátsko, 6047d, not. J. Nesvadbová 22. 5. 2021. Pozn.: v Pladias není druh v kvadrantu 6047d uveden (říjen 2021).

***Chenopodium botrys* L. – C3**

Dýšina, část Nová Hut' (okr. Plzeň-město): ve volném prostoru v záhonu růží, kde byl sbírán již 28. 8. 2019 (viz též Calluna 2020: 14), leg. J. Nesvadbová 21. 8. 2021, PL.

***Coriandrum sativum* L.**

Plzeň-Východní předměstí (okr. Plzeň-město): Lužická ulice, v záhonu okrasných rostlin, několik plodných ex. (záměrné pěstování druhu?), 49°44'1.169"N, 13°23'50.907"E, 337 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246c, not. J. Nesvadbová 4. 8. 2021.

***Holosteum umbellatum* cf. var. *parcegladulosum* Schur**

Dýšina (okr. Plzeň-město): návés (=Náměstí Míru), u Stromu republiky v plevelem zarůstající záhlvkové míse, dva suché ex. (při výsadbě v r. 2018 byl použit zahradnický substrát), 49°46'38.996"N, 13°29'30.621"E, 360 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246b, leg. J. Nesvadbová 29. 5. 2021, PL.

***Holosteum umbellatum* L.**

Plzeň-Jižní předměstí (okr. Plzeň-město): Náměstí T. G. Masaryka, v záhonu s výsadbou tulipánů severně od pomníku padlých společně s *Adonis aestivalis*, 49°43'50.484"N, 13°22'15.584"E, 343 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246c, leg. J. Nesvadbová 24. 5. 2021, PL.

Plantago coronopus* L. subsp. *coronopus

Semice (okr. Písek): u silnice 1/20 směr na Protivín, mezi obcí Semice a odbočkou na Nový Dvůr, silniční kilometr 169,5 – rozšířená písčítá západní krajnice (vhodná i na odstavení auta), ca 49°16'25.177"N, 14°11'3.993"E, 421 m n. m., Budějovická pánev, 6751a, leg. J. Nesvadbová 29. 6. 2021, PL. Pozn.: v Pladias není druh v 6751a uveden (říjen 2021).

***Trifolium incarnatum* L.**

Neznašovy (obec Vrhavěč, okr. Klatovy): louka v jižní části obce západně od silnice na Běšiny, 49°19'25.069"N, 13°18'4.775"E, 441 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6645d, not. J. Nesvadbová 30. 5. 2021.

Jaroslava Nesvadbová

***Agrimonia procera* Wallr.**

Nehodív (okr. Plzeň-jih): zarůstající loučky nad horní hranou vápencového lomu na jižních svazích vrchu Stírka Z od obce, dosti hojně, společně s *Cirsium acaulon* a *Juniperus communis*, 49°24'36.6"N, 13°33'00.6"E, 640 m n. m., Plánický hřeben, 6547c, not. R. Paulič, P. Vachová & Fr. Zima 21. 8. 2021.

***Crepis capillaris* (L.) Wallr.**

Horní Bříza (okr. Plzeň-sever): v kolejišti asi 150 m jižně od budovy železniční stanice Horní Bříza, 49°50'58.1"N, 13°22'44.6"E, ojedinele, 412 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6146c, not. R. Paulič 12. 10. 2021.

***Epilobium lamyi* F. W. Schultz**

Petrovice (okr. Klatovy): na okraji strniště JZ od osady, 49°26'46.8"N, 13°25'07.0"E, 450 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6546d, not. R. Paulič, P. Vachová & Fr. Zima 21. 8. 2021.

***Erechtites hieraciifolius* (L.) Raf. ex DC.**

Kramolín (okr. Plzeň-jih): mýtina na JV svahu vrchu Ostrá (kóta 600 m) ZJZ od obce, asi 15 rostlin, 49°26'36.0"N, 13°34'09.9"E, 580 m n. m., Plánický hřeben, 6547c, not. R. Paulič, P. Vachová & Fr. Zima 21. 8. 2021.

***Eupatorium cannabinum* L.**

Němčice (okr. Klatovy): příkopy silnice v lese mezi Němčicemi a Újezdem u Plánice, dosti četně, 49°25'42.7"N, 13°26'38.3"E, 520 m n. m., Plánický hřeben, 6546d, not. R. Paulič, P. Vachová & Fr. Zima 21. 8. 2021.

***Helleborus orientalis* Lam.**

Vojovice (okr. Plzeň-jih): ruderalizované místo na okraji jehličnatého lesa při silnici mezi Vojovicemi a Novou Vsí u Nepomuka, jen několik rostlin, 49°27'57.1"N, 13°31'14.6"E, 515 m n. m., Plánický hřeben, 6547a, not. R. Paulič, P. Vachová & Fr. Zima 29. 5. 2021.

***Isolepis setacea* (L.) R. Br.**

Polánka (okr. Plzeň-jih): ruderalní písčítá plocha 50 m severně od koupaliště v jižní části obce, vzácně, 49°25'50.9"N, 13°33'34.8"E, 545 m n. m., Plánický hřeben, 6547c, not. R. Paulič, P. Vachová & Fr. Zima 21. 8. 2021.

***Myosotis discolor* Pers.**

Vojovice (okr. Plzeň-jih): pastvina (dlouhodobě zatrávněné pole) cca 500 m V od obce, 49°27'49.9"N, 13°30'57.9"E, 490 m n. m., Plánický hřeben, 6547a, not. R. Paulič, P. Vachová & Fr. Zima 29. 5. 2021.

Polánka (okr. Plzeň-jih): fotbalové hřiště na J okraji obce, dosti hojně, 49°25'49.8"N, 13°33'37.7"E, 550 m n. m., Plánický hřeben, 6547c, not. R. Paulič, P. Vachová & Fr. Zima 29. 5. 2021.

***Polygonatum latifolium* (Mill.) Desf.**

Vojovice (okr. Plzeň-jih): na okraji lesa v příkopu silnice mezi Vojovicemi a Novou Vsí u Nepomuka, bezpochyby zavlečeno, 49°27'56.6"N, 13°31'15.9"E, 515 m n. m., Plánický hřeben, 6547a, not. R. Paulič, P. Vachová & Fr. Zima 29. 5. 2021.

***Reseda lutea* L.**

Třemošná (okr. Plzeň-sever): železniční stanice Třemošná u Plzně, na okraji kolejiště, 49°49'07.8"N, 13°23'46.3"E, 342 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6146c, not. R. Paulič 18. 6. 2021.

***Sherardia arvensis* L.**

Nehodív (okr. Klatovy): v pšeničném poli u vápencového lomu na J svahu vrchu Stírka Z od obce, 49°23'33.4"N, 13°33'00.3"E, 615 m n. m., Plánický hřeben, 6547c, not. R. Paulič, P. Vachová & Fr. Zima 21. 8. 2021.

***Taraxacum nordstedtii* Dahlst.**

Polánka (okr. Plzeň-jih): louka při kraji lesa v západní části PR Polánecký mokřad, pouze několik rostlin, 49°25'51.8"N, 13°33'22.3"E, 550 m n. m., Plánický hřeben, 6547c, not. R. Paulič, P. Vachová & Fr. Zima 29. 5. 2021.

***Tragopogon dubius* Scop.**

Třemošná (okr. Plzeň-sever): železniční stanice Třemošná u Plzně, na okraji kolejiště, ojediněle, 49°49'07.2"N, 13°23'48.2"E, 342 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6146c, not. R. Paulič 18. 6. 2021.

***Vulpia myuros* (L.) Gmelin**

Třemošná (okr. Plzeň-sever): v kolejišti na železniční stanici Třemošná u Plzně, 49°49'07.2"N, 13°23'48.2"E, 342 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6146c, not. R. Paulič 18. 6. 2021.

Radim Paulič

***Carex flacca* Schreber**

Horní Bříza: 1 km SZ od žel. stanice, průsek el. vedení, na vlhkém střídavě vysychavém kaolinu, 49°51'28.493"N, 13°22'9.608"E, 438 m n. m., 6146a, leg. S. Pecháčková 2. 6. 2021, PL.

V Plzeňském kraji velmi vzácný druh, nejbližší k této lokalitě mají nálezy z Hůrek na Manětínsku (web 1).

***Trifolium alexandrinum* L.**

Občov (okr. Příbram): 680 m ZSZ od kaple, svah u Budských, pole se směskou oves – jetel, (na kraji pole ještě *Sherardia arvensis*, *Trifolium hybridum*, *Anagallis arvensis*), 49°42'59.569"N, 14°3'32.814"E, 501 m n. m., 6250c, leg. S. Pecháčková 21. 8. 2021, PL.

Tento bíle kvetoucí jednoletý jetel se v ČR zatím pěstuje zřídka a většinou je součástí lusco-obilných směsek. Podrobné informace kurčení i výskytu druhu shrnul GRULICH (2011), nahlédnutí do pěstebních postupů viz např. PELIKÁN & KNOTOVÁ (2014).

Sylvie Pecháčková

***Teucrium scorodonia* L. – C2b**

Křenovy (okr. Domažlice): cca 700 m jižně od žel. zastávky Křenovy, na břehu lesní cesty, polykormon asi 3 × 1 m, 49°31'38.971"N, 13°1'27.174"E, 435 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6444c, not. K. Prach 11. 4. 2021.

Pozn. red.: V západních Čechách je tento druh nalézán jen ojediněle: <https://pladias.cz/taxon/distribution/Teucrium%20scorodonia>

***Herniaria hirsuta* L. – C1t**

Domažlice (okr. Domažlice): v dlažbě Chodského náměstí, 49°26'21.950"N, 12°55'42.038"E, 426 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6543d, not. K. Prach 28. 8. 2021.

Karel Prach

***Carex pseudocyperus* L. – C4a**

Prívěťice (okr. Rokycany): na východním břehu rybníka Jordánek, ca 0,9 km SV od kapličky v obci, několik trsů, 49°50'29.984"N, 13°37'10.664"E, 430 m n. m., Křivoklátsko, 6147d, not. F. Šotkovský 18. 9. 2021.

***Menyanthes trifoliata* L. – ŠO, C3**

Prívěťice (okr. Rokycany): na východním břehu rybníka Jordánek, ca 0,9 km SV od kapličky v obci, desítky ex., 49°50'29.984"N, 13°37'10.664"E, 430 m n. m., Křivoklátsko, 6147d, not. F. Šotkovský 18. 9. 2021.

František Šotkovský

Literatura:

GRULICH V. (2011): *Trifolium alexandrinum*. – In: Hadinec J. & Lustyk P. [eds] Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IX., Zpr. Čes. Bot. Společ. 46: 151–152.

GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.

KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

PELIKÁN J. & KNOTOVÁ D. (2014): Metodika pěstování vybraných druhů čeledi *Fabaceae* na semeno v podmínkách ekologického zemědělství. – Uplatněná certifikovaná metodika 26/14, Troubsko.

SKALICKÝ V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky, Academia, Praha, 1: 103–121.

SLAVÍK B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – Zprávy Československé botanické společnosti, Praha, 6: 55–62.

Web 1:

<https://pladias.cz/taxon/distribution/Carex%20flacca>

Co se událo za posledních 10 let v Západočeské pobočce České botanické společnosti

Lenka Pivoňková

Na rok 2022 připadá 60. výročí od založení Západočeské pobočky České (Československé) botanické společnosti. Předložená zpráva navazuje na dřívější publikované materiály o činnosti pobočky a botanickém dění v regionu v předchozích letech (NESVADBOVÁ 2012a, b, 2013, 2018, SOFRON & NESVADBOVÁ 2009).

1. Členská základna

Charakteristické pro uplynulé desetiletí je pozvolné ubývání členů. Pravidelně se snižuje počet členů z důvodu upadajícího zájmu o dění v pobočce či úmrtí. K 1. 1. 2012 bylo evidováno 54 členů, v roce 2021 jen 45. Za 10 let pobočka přivítala pouhé tři nové členy. K 31. 1. 2021 bylo nejmladšímu členovi pobočky 36 let, členů mladších 40 let je šest. A nejstarší člen pobočky Jaromír Sofron loni oslavil 89 let.

V pobočce již delší dobu úplně chybí mladí zájemci o floristiku. Nedovedeme je přilákat. Bohužel s podobným problémem se potýkají i jiné spolky.

2. Výbor pobočky

Výbor pobočky tvoří dlouhodobě především botanikové mající profesionálně k botanice blízko (z pracovišť muzea, ochrany přírody). Jeho členové byli v počátcích pobočky voleni z více kandidátů. V popisovaném období, kdy členů pobočky ubývá, jde ale především o domluvu, kdo je ochoten ve výboru pracovat. Tento stav je v souladu se Stanovami České botanické společnosti, z. s., které v současnosti organizační strukturu poboček neřeší; není ani stanoveno, jestli a jak má vzniknout výbor pobočky (web 1).

V letech 2012 až 2021 výbor pracoval v následujícím složení:

Předseda: 2012 Eva Chvojková, 2013–2021 Jiří Sladký

Jednatel: 2012 Jiří Sladký, 2013–2014 Jitka Horková, 2015–2021 Ivona Matějková

Hospodářka: 2012–2021 Lenka Pivoňková

Členové výboru: Eva Chvojková, Jaroslava Nesvadbová

Odpovědná redaktorka časopisu Calluna: 2012–2021 Sylvie Pecháčková

3. Výroční schůze

Vyvrcholením a shrnutím každoroční činnosti pobočky jsou výroční schůze. Ty se konaly tradičně, kromě roku 2021, v únoru nebo na začátku března. Pravidelně se při této příležitosti sešli i floristé ze vzdálenějších míst, kteří měli kromě vyslechnutí

zpráv o činnosti a o hospodaření možnost spolu probrat botanické „novinky“ za poslední rok i plány, co dál. Na oficiální část vždy navazovala přednáška určená i pro veřejnost.

4. Přednášky

Stejně jako výroční schůze se v přednáškovém sále Západočeského muzea v Plzni konají v jarních a podzimních termínech i přednášky pobočky. Celkem se jich uskutečnilo 43, devět z nich navazovalo na výroční schůzi; členové pobočky připravili 16 a odborníci z jiných botanických pracovišť 27 přednášek. Informace o konání přednášek se uvádějí na webových stránkách Západočeského muzea v Plzni a v kulturním měsíčníku Žurnál nebo v každoměsíční příloze Kultura Plzeňského deníku. „Rekordmanem“ v návštěvnosti byla v roce 2016 přednáška „Zapomenuté brdské hrady“ J. Schmidta (zaměřená nebotanicky) s počtem 75 účastníků, následovaná botanickou přednáškou P. Pyška „Všude dobře, v cizině nejlépe: rostlinné invaze v minulém i současném světě“ s 65 účastníky. Tato přednáška byla spíše výjimkou – o odborné, botanicky zaměřené přednášky byl zájem většinou výrazně nižší. Převážně kvůli koronavirovým omezením počtu osob ve vnitřních prostorách neproběhla od 2. poloviny roku 2020 do konce roku 2021 žádná přednáška.

Kromě přednášek se uskutečňuje pravidelně v předvánočním čase v prostorách botanického oddělení Západočeského muzea v Plzni setkání nad herbářovými položkami, kdy se navzájem informujeme o zajímavých nálezech uplynulého roku a diskutujeme o všem možném.

5. Exkurze

Základním posláním pobočky je regionální průzkum květeny. Vzhledem k bydlišti většiny členů a především těch, kteří vedou exkurze, byly exkurze směřovány do plzeňského regionu. Jednodenních exkurzí se uskutečnilo 43, víkendových pět. Dvě víkendové exkurze směřovaly za poznáním druhově pestré a pro nás atraktivní květeny v národním parku Podyjí (2014) a v přírodním parku Džbán na Rakovnicku (2015). Přínosné byly exkurze na Manětínsko (2017) a dvě exkurze do okrajových částí Šumavy v rámci přeshraničního projektu Květena Šumavy (2020).

Jednodenních exkurzí bývá tři až šest za rok, výjimkou byl rok 2021, kdy jsme se snažili sedmi exkurzemi vynahradit nemožnost setkat se na přednáškách. Bohužel, vzhledem ke stárnutí členů pobočky je i zájem o exkurze podstatně menší. Současně je ale nutno zdůraznit, že ze všech exkurzí jsou zpracovány i publikovány floristické nálezy, z nichž část je i zapsána do Databáze české flóry a vegetace Pladias.

Aktuální nabídka exkurzí a přednášek pobočky byla vyvěšována na webové stránce západočeského muzea (web 2). Stejnou nabídku přinášel i web Společnosti v oddělení Novinky podle krajů (web 3).

6. Floristické kurzy

V letech 2017–2019 probíhala ve spolupráci s ústředím ČBS příprava celostátního floristického kurzu, který se konal v Plasích ve dnech 7. 7. – 13. 7. 2019 (více PIVOŇKOVÁ 2020), následovalo zpracování výsledků a jejich uveřejnění publikováním ve Sborníku Západočeského muzea (DANIHELKA et al. 2021).

Od počátku konání těchto kurzů v roce 1957 jich v našem kraji proběhlo celkem devět (NESVADBOVÁ 2012a). Po r. 2000 to kromě plaského byly kurzy v Rokycanech ve dnech 6.–11. 7. 2003 (CHVOJKOVÁ et al. 2012a) a v Domažlicích ve dnech 4.–10. 7. 2010 (CHVOJKOVÁ et al. 2012b).

7. Publikační činnost

Pobočkovému časopisu *Calluna* se věnuje článek v tomto čísle na str. 24–26 (PECHÁČKOVÁ 2022). Časopis je pravidelně rozeslán do 15 veřejných knihoven. Je dostupný jak v tištěné, tak v digitální podobě (web 4, web 5).

Jednotliví členové pobočky uveřejňují své nálezy v seriálu „Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae“ v recenzovaném časopise *Zprávy České botanické společnosti* nebo v „Zajímavých floristických nálezech“ v *Calluna*. Převážně profesionální botanikové a ochránáři zapisují své lokality do náleзовých databází, např. náleзовé databáze ochrany přírody (NDOP), do databáze české flóry a vegetace *Pladias*, do náleзовé databáze Jihočeské pobočky ČBS *Vratička*.

Průzkumy „pobočkové“ se často prolínají s pracovními povinnostmi botaniků profesionálů, a tak je potřeba zmínit i jejich autorskou a redakční práci jednak v rámci západočeských regionálních časopisů, jako jsou *Arnika*, *Český les*, *Erica*, *Sborník Muzea Karlovarského kraje* či *Sborník Západočeského muzea v Plzni*, ale i periodik celostátních, jako jsou *Zprávy České botanické společnosti*.

Kromě zpracovaných výsledků z pobočkových exkurzí (viz výše) musíme zmínit editorské práce, vzniklé na základě terénního průzkumu více členů pobočky: zpracování rozšíření vybraných druhů (*Impatiens glandulifera* – NESVADBOVÁ & BUREŠ 2012, *Virga* sp. – NESVADBOVÁ 2014a).

Svým pojetím a rozsahem, ale i významnou spoluprací s českými i zahraničními badateli, se z běžné činnosti pobočky vymyká projekt, věnovaný hraběti Kašparu Maria Sternbergovi a jeho pobytu na Březině, zpracovaný J. Nesvadbovou a J. Čihákem, posléze i O. Bílkem. Souhrnný textový, tabulkový i obrazový materiál byl v letech 2016 až 2018 zveřejněn na webových stránkách Západočeského muzea (NESVADBOVÁ & ČIHÁK 2016a, b). Bohužel v důsledku technických problémů muzea zanikl; pracuje se na jeho opětovném zveřejnění.

Téměř v každém čísle časopisu *Calluna* jsou publikovány drobné vzpomínkové nebo doplňující informace k Nástinu dějin botaniky (SOFRON &

NESVADBOVÁ 2009), týkající se západočeských floristů.

Ojedinelá záležitost zcizení kovové pamětní desky botanika Františka Malocha v lesnaté stráni nad levým břehem Berounky byla zaznamenána v *Radničních listech*, vydávaných v Plzni (NESVADBOVÁ 2012c). Její obnovení, byť ne z původního materiálu, viz NESVADBOVÁ (2014b).

8. Spolupráce s jinými institucemi

Členové pobočky se účastnili akcí pořádaných Českou botanickou společností a jejích složek. Ve spolupráci proběhly např. vícedenní exkurze pracovní skupiny pro studium makrofyty a mokřadů do širšího okolí Nepomuka v roce 2016 a Plané v roce 2019. Členové pravidelně jezdí na jarní a podzimní sčítání švihlíků krutiklasů do NPP Pastviště u Fínů (organizované J. Brabcem z Muzea Cheb a ČSOP *Silvatica*), viz např. MATĚJKOVÁ et al. (2015).

Vazba pobočky i jejích členů na dobrovolnou i státní ochranu přírody byla od samotného vzniku pobočky vždy velice těsná a stále trvá. Některé exkurze proběhly ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR v rámci cyklu *Pojďte s námi do přírody* (web 6). Společně s Muzeem Cheb se na přípravě a realizaci jednotlivých akcí podílí ZO ČSOP *Kladská*, 4. ZO ČSOP Cheb, *Mezi lesy*, z. s., *Městské muzeum Mariánské Lázně*, *Správa CHKO Slavkovský les*, *Správa CHKO Český les* a některé další organizace.

Organizačně je pobočka úzce svázaná se Západočeským muzeem v Plzni, kde má své sídlo (web 2).

Někteří členové pobočky předávají své herbářové položky získané převážně při soukromých vycházkách či průzkumech do sbírky oddělení botaniky Západočeského muzea, občas i do jiných muzeí.

Dlouholetá spolupráce členů pobočky se Západočeským muzeem se odráží i prací v *Poradním sboru pro sbírkotvornou činnost při oddělení botaniky*.

Tím, že pobočka měla a má sídlo v přírodovědném, resp. v botanickém oddělení muzea a členové jejího výboru byli jeho kmenoví zaměstnanci, přestaly se rozlišovat „pobočkové“ tituly (např. časopis *Calluna* a některé určovací klíče) od muzejních botanických; byly včleněny do příruční knihovny oddělení.

9. Ostatní

V roce 2012 proběhlo více aktivit souvisejících s výročí pětiletí trvání pobočky. Byla uspořádána konference k 50 letům trvání Západočeské pobočky. Přinesla vyčerpávající přehled o současném stavu dobrovolného (zájmového) botanického dění očima 11 západočeských botaniků, jejichž referáty vyšly i tiskem ve speciálním čísle *Calluna* 2012/2. Součástí oslav byla výstava 50 let Západočeské pobočky ČBS v Plzni v mázhauzu radnice města Plzně a exkurze do

Zoologické a botanické zahrady (tam také byla výstava přesunuta v roce 2013, dále do Rokycan a Tachova – viz Calluna 2014, str. 27). Bylo vytvořeno CD obsahující všechna čísla dosavadních pobočkových časopisů Zpravodaj západočeské pobočky a jeho následovníka Calluna. Podrobný a jmenovitý rozbor celých oslav padesátiletého působení pobočky viz NESVADBOVÁ (2013). Příprava oslavy výročí vyžadovala velké úsilí členů výboru i dalších členů pobočky. Bylo potěšující, že výročí oslovilo i bývalé členy, kteří již na akce pobočky z různých důvodů nedocházejí. Stojí určitě za připomenutí, že za 60 let prošlo pobočkou téměř 200 floristů.

V roce 2012 dokončili J. Sofron společně s J. Škrábek sen. (viz Calluna 2014, str. 27) uspořádání archivních materiálů pobočky. Od té doby probíhá komunikace mezi členy výboru a floristy výhradně digitálně, nicméně některé materiály (např. prezenční listy z přednášek) jsou nadále archivovány.

Literatura:

- ANONYMUS (2019): Rejstřík druhových jmen uveřejněných v časopisu Calluna 1996–2019. – Calluna, Plzeň, 24/mimořádné číslo, 77 p.
- DANIHELKA J., VOLFOVÁ E., PECHÁČKOVÁ S., MATĚJKOVÁ I. & PIVOŇKOVÁ L. [eds] (2021): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Plasích 7.–13. července 2019. – Sborník Západočeského muzea v Plzni, 126: 5–82.
- CHVOJKOVÁ E., PIVOŇKOVÁ L., SLADKÝ J., NESVADBOVÁ J. & SOFRON J. [eds] (2012a): Floristický kurz v Rokycanech 6.–11. července 2003. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha 47, Příl. 2012/1: 103–164.
- CHVOJKOVÁ E., SLADKÝ J., BUREŠ J., PIVOŇKOVÁ L., DANIHELKA J. SOVA P., NESVADBOVÁ J. & SOFRON J. [eds] (2012b): Výsledky floristického kurzu v Domažlicích 4.–10. července 2010. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha 47, Příl. 2012/1: 1–94.
- MATĚJKOVÁ I., NESVADBOVÁ J., BRABEC J. & SOMOL V. (2015): Vegetační změny v NPP Pastviště u Fínů v letech 1987 až 2015. – Sborn. Západočes. Muz. Plzeň, Přír., 119: 5–59.
- NESVADBOVÁ J. (2012a): Založení a první léta Západočeské pobočky České botanické společnosti v Plzni – vzpomínky skoropamětnice. – Calluna, Plzeň, 17/2: 3–4.
- NESVADBOVÁ J. (2012b): Západočeská pobočka České botanické společnosti (1962–2012) a dokumentace. – Calluna, Plzeň, 17/2: 5–12.
- NESVADBOVÁ J. (2012c): Před 150 lety se narodil botanik František Maloch. – Radniční listy, Plzeň, roč. 17, duben 2012: 8. [Portrét F. Malocha (archiv ZČM Plzeň), foto Pamětní desky F. Malocha nad Berouňkou (foto M. Hostička)].
- NESVADBOVÁ J. (2013): 50. výročí založení Západočeské pobočky ČBS v Plzni – ohlédnutí za jubileem. – Calluna, Plzeň, 18: 14–15.
- NESVADBOVÁ J. [ed.] (2014a): Víme, kde v západních a jihozápadních Čechách roste štětíčka (Virga sp. div.)? – Calluna, Plzeň, 19/1: 14–19.
- NESVADBOVÁ J. (2014b): Pamětní deska Františka Malocha v lese Háj je obnovena. – Calluna, Plzeň, 19/1: 27–28.
- NESVADBOVÁ J. & BUREŠ J. (2012): Impatiens glandulifera a její rozšíření na území Plzeňského a Karlovarského kraje. – Calluna, Plzeň, 17/1: 14–19.
- NESVADBOVÁ J. & ČIHÁK J. (2016a): Kašpar M. Sternberg a Březina. – <http://www.zcm.cz/node/190/kaspar-m-sternberg-brezina>
[Dosud nezveřejněné původní materiály k životu a dílu K. M. Sternberga na Březině, obsahující následující oddíly: Úvod. O projektu. Sternbergovy seznamy. Zdroje. Přehledy. Knihovna. Květena. Historické fotografie. Březina. Náměty Pro uživatele. Výzva. Pro botaniky je nejcennější oddíl Sternbergovy seznamy, přinášející přes 15 000 přepsaných původně rukopisných zápisů o pěstovaných a zasílaných rostlinách v březinské botanické zámecké zahradě. Pozn.: V r. 2021 tato webová stránka neexistuje.]
- NESVADBOVÁ J. & ČIHÁK J. (2016b): Rok a půl s Kašparem Maria Sternbergem. – Calluna, Plzeň, 21/1: 22.
- NESVADBOVÁ J. (2018): Západočeská pobočka v letech 2013 až 2017 a dokumentace. – Calluna, Plzeň, 23/1: 14.
- PECHÁČKOVÁ S. (2022): Čtvrtstoletí časopisu Calluna. – Calluna 27: 24–26.
- PIVOŇKOVÁ L. (2020): Ohlédnutí za floristickým kurzem v Plasích 7.–13. července 2019. – Calluna 25: 23–24.
- SOFRON J. & NESVADBOVÁ J. (2009): Nástin dějin botaniky v západních a jihozápadních Čechách. – Sborn. Západočes. Muz., Plzeň, Přír., 112: 1–170, 2 append.

Internetové zdroje

Web 1: <https://botanospol.cz/cs/node/39>.

Web 2: <https://www.zcm.cz/odborna-a-vedeckacinnost/odborne-spolecnosti/zapadoceska-pobocka-ceske-botanicke-spolecnosti>

Web 3: <https://botanospol.cz/>

Web 4: <https://www.zcm.cz/component/k2/calluna>

Web 5: www.klikcalluna.cz

Web 6: www.ochranaprirody.cz/pojdte-s-nami-doprivody

Čtvrtstoletí časopisu Calluna

Sylvie Pecháčková

Má smysl ohlédnout se za uplynulými 25 lety? U časopisu stojícího na dobrovolné práci pisatelů i redakce určitě ano. Máme ještě další důvod: v roce 1989 tak učinil Petr Pyšek v bilancujícím článku „Čtvrtstoletí Zpravodaje – a co dál?“ (PYŠEK 1989) a v jeho závěru vyjádřil obavy o budoucnost časopisu Západočeské pobočky ČBS. V roce 2021 však časopis stále existuje, třebaže pod jiným jménem. Zkusme vzít Pyškovu analýzu Zpravodaje za základ, porovnat dvě čtvrtstoletí a odpovědět na jeho provokativní otázku „co dál, Zpravodaji?“.

Původní představa – jednoduše porovnat čísla (počty stran, autorů, atd.) – vzala brzy za své: pobočkový časopis změnil nejen jméno, ale i formu. Zpravodaj západočeské pobočky (1963–1995) vycházel 2–3× ročně. V r. 1996 vyšel poprvé pod názvem Calluna, a to ve dvousloupcové sazbě. Navíc od r. 2000 vychází většinou jedno číslo ročně. Počty stran nejsou porovnatelné, protože dvousloupcová sazba text „zhustí“ a přibýly fotografie. Porovnat však nelze ani počty článků, protože hranice mezi článkem a krátkou floristickou, organizační nebo společenskou zprávou jsou neztetelné a proměnlivé. Přesto lze říct, že například články s floristickou náplní tvořily zhruba polovinu obsahu jak Zpravodaje, tak Calluny. (Ano, nemělo by se to skloňovat, ale všichni to domácky říkáme.) Také společenská rubrika bývá podobně obsáhlá, což je dobře, neboť jak je patrné z přezdívky, „Botanospol“ jsou „kytky a lidi“.

Dosud byla řeč o stránkách a člancích. Tabulka (vytvořená podobně jako pro Zpravodaj – viz PYŠEK 1989) přináší souhrnnou informaci také o lidech. Redakce (ano, i to jsou lidé) zůstala svým jádrem v Západočeském muzeu a konkrétní složení zajistilo kontinuitu jak se Zpravodajem, tak i nadále s Callunou. V letech 2000–2001 proběhl pokus o bližší provázání s Pedagogickou fakultou ZČU, avšak tato snaha odumřela. Podobně dopadl pokus o profesionalizaci sazby v r. 2007. Složení redakce se ustálilo na 3–4 členech, z nichž jeden navíc časopis sází. Tolik redaktorů-botaniků je opravdu luxus (Zpravodaj mívá 1–2), a to se ještě najdou další ochotní pomocníci. Redaktoři však nejenže upravují články dle nejlepšího svědomí, ale také píšou různé redakční texty. Těch není málo – přes 7 % obsahu časopisu nebylo připísáno konkrétním autorům. To je dost vysoké číslo, dokládající neviditelnou práci redaktorů.

Autoři – to je srdce časopisu (kromě čtenářů, samozřejmě). Za těch 25 let se v Calluně objevilo 109 jmen. Oproti Zpravodaji (67) je to číslo výrazně vyšší. Závisí však na počtu lidí přímo oslovených redakcí, převážně pro napsání článku z kategorie „Různé“ nebo „Personalia“; vesměs jde o krátké příspěvky. Počty autorů v jednotlivých číslech jsou velmi proměnlivé, podobně jako to komentuje P. Pyšek pro Zpravodaj. Záleží na tom, co přinese konkrétní sezóna. Calluna má i přesto své věrné autory (a díky

za ně); zmíním alespoň pět z nich, pišících po celých 25 let: K. Čížek, I. Matějková, J. Nesvadbová, L. Pivoňková, J. Sofron. Jaromír Sofron má ovšem primát nepřekonatelný – stál už u prvního čísla Zpravodaje v r. 1963.

V případě autorské základny můžeme ale porovnat se Zpravodajem alespoň jedno hledisko: podle Pyška vytvořilo pět nejpilnějších přispěvatelů dvě třetiny a 15 autorů 95 % všech ve Zpravodaji publikovaných článků. V Calluně napsalo pět nejproduktivnějších autorů zhruba polovinu článků, 15 autorů 82 %. Pokud bychom se ptali, kolik autorů vytvořilo oněch „pyškovských“ 95 %, tak to bylo 34 autorů. Z tohoto srovnání je patrné, že autorská základna Calluny je trochu širší, což by mohlo navodit lehce optimistickou odpověď na Pyškovy obavy.

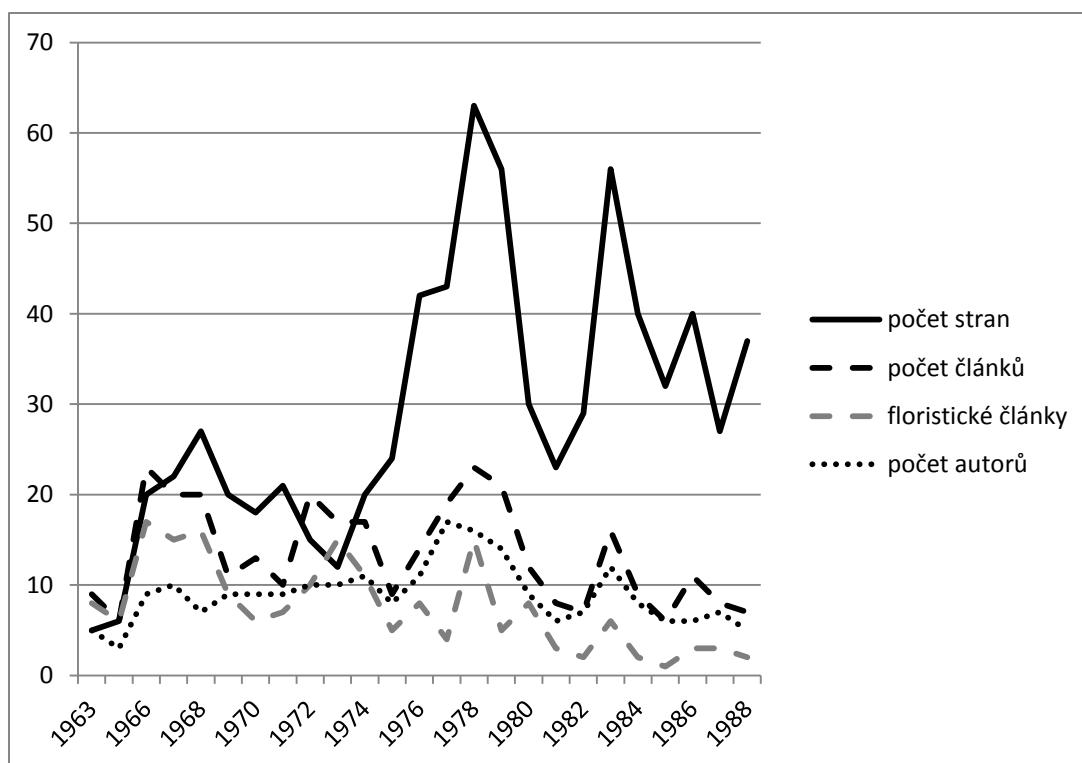
Není tu však zmíněn jeden důležitý rys problému: věk autorů. Stejně jako Pyšek pozoroval stárnutí autorské základny na průměrných 40–50 let, ani Calluna nemá mezi autory botaniky mladší čtyřicetilet. Jakou perspektivu tedy pobočkový časopis má? Skutečnou odpověď mohou být dva grafy (obr. 4, 5). Z obr. 4 je zřetelné, proč se Pyšek o časopis obával. Z obr. 5 spíše vyniká pulzování počtu stránek, článků i autorů. Časopis se chová jako živý systém. Doufejme, že i pud sebezáchovy má silný, a stejně jako překonal krizi před 30 lety, překoná i případnou příští – a že ta krize přijde, očekávají redaktoři vcelku s jistotou (není to redaktorská nemoc?).

V současnosti probíhá debata, zda vůbec mají takové časopisy, přinášející floristické údaje, ještě existovat. Nestačí „nacpat data do databáze?“ Příběh ani názor však do databáze nenacpete. Jako staromilci se zálibou v příbězích a zároveň již zlenivělému možnostmi techniky se mi líbí kombinace obou přístupů.

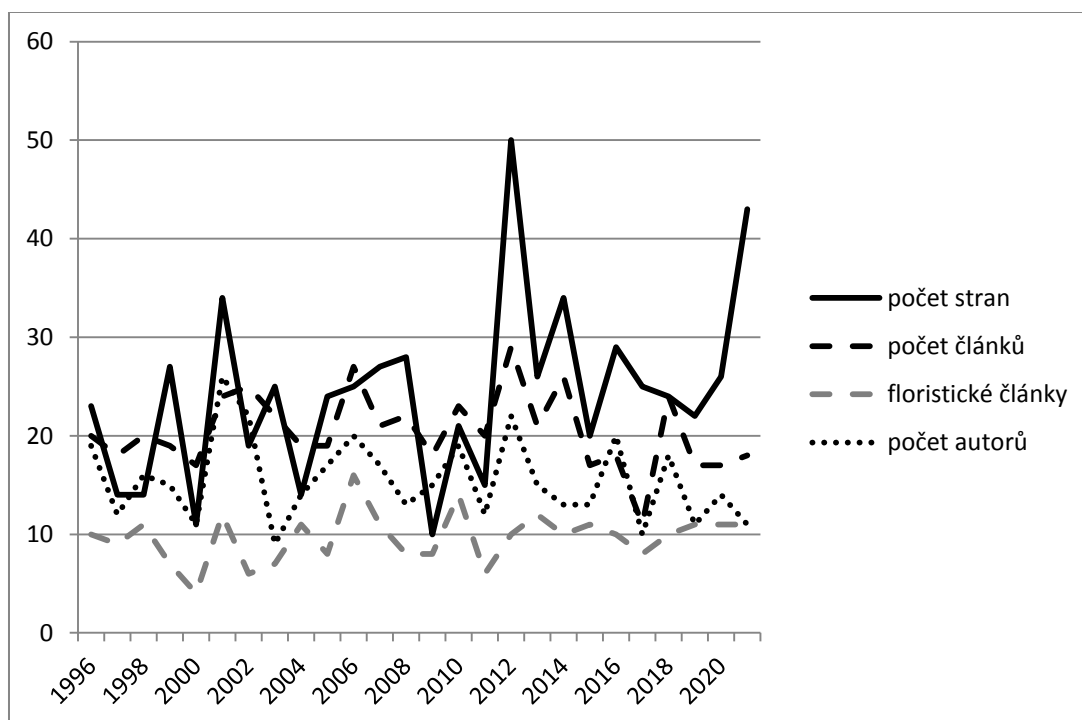
Již Petr Pyšek vytvořil rejstřík druhů pro Zpravodaj (PYŠEK 1990). Calluna mohla jít díky technice dál. Na webu byla zpřístupňována čísla od r. 2007. Naskenování všech čísel Zpravodaje a Calluny od r. 1963 do r. 2012 (k příležitosti 50. výročí pobočky – NESVADBOVÁ 2012) byl skvělý počátek dalšího dění. Obsáhlé souhrnné CD se skeny (J. Nesvadbová nápad, L. Pivoňková a O. Peksa realizace) mělo logické pokračování v rejstříku druhů pro všechna čísla Calluny (ANONYMUS 2019) a aplikaci KlikCalluna (www.klikcalluna.cz).

A to je přesně ono: KlikCalluna mi umožňuje prošmejdít všechna čísla Calluny velmi pohodlným způsobem třeba při hledání „všeho o jednom druhu“, ale zároveň nepřijdu o příběhy. Ani o botanické, ani o ty lidské. Pokud se chcete například podívat, kdo všechno a kdy do Calluny psal, můžete otevřít nenápadnou schránku Autorky a autoři v části nazvané Obsahy čísel. Přiznám se, že kdykoli v KlikCalluně začnu něco hledat, začtu se i úplně jinde.

Byla by škoda o takovou studnici příběhů kytek i botaniků nepřijít. Doufám, že příští „ohlédnutí po 25 letech“ potvrdí, že Calluna je živý organismus, ať už se bude jmenovat jakkoli.

Obr. 4 – Zpravodaj Západočeské pobočky ČSBS v letech 1963–1988

Obr. 5 – Časopis Calluna v letech 1996–2021.

Pozn.: Grafy časově nenavazují, je mezi nimi mezera let 1989–1995 (tj. poslední roky Zpravodaje).

ročník	redakce	počet čísel	počet stran	počet článků	počet flor. článků	počet autorů
1996	JNe, IM, JS	3	23	20	10	19
1997	JNe, IM, JS	2	14	18	9	12
1998	JNe, IM, JS	2	14	20	11	16
1999	JNe, IM, JS, SP	2	27	19	7	15
2000	JNe, TČK, FL, JS, SP	1	11	17	4	11
2001	JNe, TČK, FL, JS, SP	1	34	24	12	26
2002	JNe, IK, JS, SP	2	19	25	6	22
2003	JNe, IK, JS, SP	1	25	22	7	9
2004	JNe, IK, JS, SP	1	14	19	11	14
2005	JNe, IK, JS, SP	1	24	19	8	17
2006	JNe, IK, JS, SP	1	25	27	16	20
2007	SP, JR, JNe, JS, SH	1	27	21	11	17
2008	SP, JNe, JS	1	28	22	8	13
2009	SP, JNe, JS	1	10	18	8	15
2010	SP, JNe, JS	1	21	23	14	19
2011	SP, JNe, JS	1	15	20	6	12
2012	SP, JNe, JNo, JS	2	50	29	10	22
2013	SP, JNo, JNe, JS	1	26	21	12	15
2014	SP, JNo, JNe, JS	1	34	26	10	13
2015	SP, JNo, JNe, JS	1	20	17	11	13
2016	SP, JNo, IM, JS	1	29	18	10	20
2017	SP, IM, JS	1	25	11	8	10
2018	SP, JNo, IM	1	24	24	10	18
2019	SP, JNo, IM	1	22	17	11	11
2020	SP, JNo, IM	1	26	17	11	14
2021	SP, JNo, IM	1	43	18	11	11
celkem		33	630	532	252	
průměr		1,2	24,2	20,5	9,7	15,5

Tab. 1 – Časopis Calluna v letech 1996–2021.

Redakce: JNe – Jaroslava Nesvadbová, IM – Ivona Matějková, JS – Jaromír Sofron, SP – Sylvie Pecháčková, TČK – Tomáš Č. Kučera, FL – Filip Lederer, IK – Ivana Kinská, JR – Jan Riegert, SH – Svatopluk Holec, JNo – Jana Nová. Redaktoři jsou pro každý ročník uvedeni v pořadí: odpovědný redaktor, technický redaktor, ostatní. Počet autorů je přibližný, především kvůli různému způsobu uvádění autorství u krátkých zpráv.

Literatura:

ANONYMUS (2019): Rejstřík druhových jmen uveřejněných v časopisu Calluna 1996–2019. – Calluna, Plzeň, 24/mimořádné číslo, 77 p.

NESVADBOVÁ J. (2012): Západočeská pobočka České botanické společnosti (1962–2012) a dokumentace. – Calluna, Plzeň, 17/2: 5–12.

PYŠEK P. (1989): Čtvrtstoletí Zpravodaje – a co dál? – Zpravodaj Západočeské pobočky ČSBS, 27/1: 10–15.

PYŠEK P. (1990): Rejstřík jmen druhů a syntaxonů publikovaných ve Zpravodaji Západočeské pobočky ČSBS v Plzni (1963–88) a Sborníku Západočeského muzea v Plzni (1967–88). – Sborn. Západočes. Muz., Plzeň, Přír., 75: 1–88.

Lenka Pivoňková vystavovala v Dýšině

Jaroslava Nesvadbová

Botanikům určitě není zapotřebí připomínat současný stav krajiny. A jeho vnímání a poznávání. To, co bylo přirozené v době, kdy pole a louky obhospodařovali ti, jimž patřily, postupně mizí. Nebo už definitivně zmizelo?

Na dýšinské škole už více let probíhá soutěž Mladý zahrádkář. Jednou její částí je poznávání rostlin. Děti se „kytky“ učí stejně jako jiné školní předměty: na chodbě zdejší školy jsou vystavené skleničky s utrženými rostlinami a cedulkou se jménem. Aspoň tak, a díky za to učitelům. A přesto, děti rostliny neznají. Nemají je zažité. A vlastně nemají moc příležitostí se s nimi potkávat. A když ano, jen málokdo z dospělých je poučí...

Ve snaze ukázat rostliny v jiné, určitě atraktivnější podobě, a nejen pro děti, vznikl v Okrašlovacím spolku pro Novou huť a Dýšinu nápad připravit výstavu fotografií rostlin Plzeňska, resp. Dýšinska a nabídnout ji v Galerii Modrý salonek i veřejnosti. Nápad byl samozřejmě jen začátek; někdo musel být ochotný prohlédnout svůj archiv, nebo znovu vyrazit do terénu. A samozřejmě znát rostliny a umět je nafotit. A především být ochoten si najít potřebný čas. To všechno „splňovala“ Lenka Pivoňková.

Lenka se na výstavu pilně připravovala; chtěla mít fotografie co nejdokonalejší. Na získání zajímavých záběrů věnovala dva roky. Vyvrcholením bylo září 2021, kdy jednatřicet barevných fotografií o velikosti 30 x 40 cm, pořízených fotoaparátem Nikon Coolpix P520, zaplnilo stěny vesnické Galerie Modrý salonek. Jednalo se o běžné rostliny rostoucí volně v přírodě, které je možno potkávat při procházkách – pokud si jich ovšem chceme všimnout. Počínaje jarními druhy jako jsou jaterníky, orseje či křivatce, přes hluchavku nachovou, známý kakost luční a vzácnou ostrožku stračku a konče u smrtelně jedovatého blínu.

Na popiskách u vystavených fotografií byly kromě základního popisu rostliny zdůrazněny jak jejich jedovatost, tak i léčivé vlastnosti, případně další využití.

Vernisáž ve čtvrtek 2. září i celé trvání výstavy proběhlo v pohodové atmosféře, naštěstí v té době bez jakéhokoliv omezování souvisejícího s covid 19. Příjemné bylo, že na vernisáž do Dýšiny přijeli členové západočeské pobočky z Plzně: Jiří a Michaela Kalibánovi, Sylvie Pecháčková, samozřejmě autorka výstavy Lenka Pivoňková a z místních Jaroslava Nesvadbová a Jaromír Sofron. Z příznivců Jolana Bradová, Jan Nesvadba, Luboš Pivoňka a Jaroslav Šimeček. Vlastně to bylo setkání, kam přišlo v r. 2021 nejvíce členů pobočky, byť to byla akce organizovaná Okrašlovacím spolkem pro Novou Huť a Dýšinu.

Ti z místních, kteří se přišli podívat, si i v dalších dnech výstavy vyžádali a vyslechli vyprávění o tom, kde v Dýšině nafotografované rostliny rostou. Ti starší si připomněli, jak se jednotlivé rostliny jmenují, ale hlavně, kde všude dříve rostly. A slíbili jsme si, že

Obr. 6 – Slávka Nesvadbová a Lenka Pivoňková při zahájení výstavy

se na jaře vypravíme podívat na dymnivky, které stále rostou v lesnatých a křovinatých stráních nad Klabavou.

Výstava měla (nejen) mezi místními jednoznačně velkou odezvu. Lence moc děkujeme za její uspořádání.

Kniha, která by vám neměla ujít

Miroslava Šandová

Berounsko a Hořovicko jsou unikátní krajinou, na jejímž území se stýkají tři chráněné krajinné oblasti – CHKO Křivoklátsko, CHKO Brdy a CHKO Český kras. Díky rozmanitosti prostředí se na tomto území vyskytuje velká část z více než pěti tisíc druhů hub popsanych z České republiky. Některé dokonce rostou pouze zde. Publikace tří autorů, Oldřicha Jindřicha, Martina Majera a Michala Hejny, s názvem „Houby Berounska a Hořovicka“ si klade za cíl seznámit čtenáře s výběrem těch nejkrásnějších, nejvzácnějších a nejzajímavějších hub v tomto regionu. Publikace vyšla ve vydavatelství Machart a obsahuje mnoho krásných fotografií, jejichž autorem je mykolog Oldřich Jindřich, člen České mykologické společnosti v Praze a dlouholetý spolupracovník Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech, kde se podílí na tvorbě mykologické sbírky. Na křtu publikace, který se uskutečnil 21. října 2021 v Muzeu Českého krasu v Berouně, řekl: „Potěšilo by nás, kdyby si čtenář po přečtení knihy zapamatoval, že houby se nedělí jen na jedlé a jedovaté, ale že houby mají své důležité nezastupitelné místo v ekosystému, že druhy, které jsou nejedlé pro člověka, jsou často potravou pro různé živočichy a řada druhů se podílí na koloběhu látek v přírodě. Aby si čtenáři uvědomili, že některé houby jsou vzácné a chráněné, a proto bychom je neměli sbírat, a že houby rostou nejen v lese, ale i na místech, kde bychom je neočekávali. V neposlední řadě jsou houby i okrasou naší přírody.“

Další křest se uskutečnil v Městské knihovně Josefa Slavíka v Hořovicích 10. listopadu 2021. Zájemci si mohou publikaci objednat prostřednictvím svých knihkupectví i na internetu. Počet výtisků je omezen na 800 ks. Kniha má 144 stran, produktové číslo 978-80-7656-026-0.

Gratulace Jiřímu Caisovi

Milý Jirko, měla jsem tu čest psát gratulaci k Tvým předchozím -sátinám. Nebudu se tedy opakovat, v dnešní době se vše dohledá snadno na internetu, a tak vyzývám zvědavé čtenáře k aktivitě. Podepisuji se pod vše, co jsem tehdy napsala, a nic neodvolávám. Pokračuji po deseti letech.

Zvláště oceňuji tvůj přínos k celoživotnímu vzdělání učitelů. Učitelská veřejnost je náročná, a dostat dvojku se v našich kruzích neodpouští. Inu, nezbyvá než podotknout, že být učitel učitelů (a učitelka, abych byla genderově korektní) je veliké privilegium, které si bezesporu zasloužíš. Snaha o zavedení Kariérního řádu, cílené podpory pedagogických pracovníků promítající se do všech stránek jejich

života, snaha o podporu a posílení pedagogické profese, nadšení snoubené se zkušeností, pokorou a podporou, to jsou atributy Tvé práce.

Pedagogické centrum a Jazyková škola se mohou pyšnit odrazem Tvých vizí a entuziasmu, které ostatní více či méně nadšeně přebírají a kopírují. Předání svého poslání nástupci (což se v dnešní době příliš nenosí) Tě ctí. Inu, můj dědeček říkal: „Umění je včas odejít“. A Tys to bezesporu dokázal, a kontinuálně podporuješ své nástupce, seč Ti síly stačí.

Nadále koordinuješ Letní kempy biologie pořádané Plzeňským krajem v rámci Podpory talentů Plzeňského kraje. Za celoživotní podporu nadaných jsi byl v roce 2021 oceněn v rámci Plzeňského kraje.

Každou volnou chvíli věnuješ faře na Šipíně, kterou si však nenecháváš jen pro sebe, ale pořádáš zde spoustu zajímavých akcí, v neposlední řadě i botanicky zaměřených.

Jirko, jsi pro nás inspirací podloženou pochoopením a lidskostí. Také nestranností a loajalitou.

Jednou bych chtěla, aby za mnou bylo vidět tolik práce, vynikajících studentů, absolventů a učitelů a nadšených následovníků, kteří tvoří během let šiky jdoucí za Tebou. Přeji Ti dostatek času a síly na spoustu dalších botanických úlovek, pevné zdraví a spokojenost v osobním životě.

Zdeňka Chocholoušková

Pozn. red.: Trocha čtení pro ty, co nechtějí „gúglit“:
CHOCHOLOUŠKOVÁ Z. (2012): *Pegagog RNDr.*

Jiří Cais. – Calluna, Plzeň, 17: 22.

NESVADBOVÁ J. (2012): *RNDr. J. Cais a Západočeská pobočka ČBS.* – Calluna, Plzeň, 17: 22.

Adresy autorů

Ing. Jan Bureš, rallus@seznam.cz

Mgr. Zuzana Černíková, z.cernikova@seznam.cz

RNDr. Zdeňka Chocholoušková, Ph.D., chochol@cbg.zcu.cz

Jiří Kalibán, jiri.kaliban@seznam.cz

Mgr. Ivona Matějková, zamira-klub@volny.cz

Mgr. Jaroslava Nesvadbová, nesvaslavka@seznam.cz, Nová Huť 88, 330 02 Dýšina

Ing. Radim Paulič, Radim.Paulic@seznam.cz

RNDr. Sylvie Pecháčková, spechackova@zcm.cz

Ing. Lenka Pivoňková, Lenka.Pivonkova@plzensky-kraj.cz

Prof. RNDr. Karel Prach, CSc., prach@prf.jcu.cz

Jiří Sladký, jiri.sladky@nature.cz

RNDr. Mgr. Miroslava Šandová, 338 01 Holoubkov 39, msandova@zcm.cz

Ing. František Šotkovský, sotkovskyfrantisek@seznam.cz

Autoři fotografií

Obr. 1 – Lenka Pivoňková

Obr. 2 – Sylvie Pecháčková

Obr. 3 – Ivona Matějková

Obr. 6 – Sylvie Pecháčková

foto J. Caise – RNDr. Pavel Kučera, Ph.D.

Pokyny pro autory

Rukopis je přijímán v textovém editoru Microsoft Word, formáty DOC nebo RTF, s jednou vytištěnou kopií, nebo v elektronické podobě na adrese spchackova@zcm.cz.

Vědecká jména taxonů a syntaxonů je nutné psát kurzívou, jména autorů v literatuře velkými písmeny; jinak celý text psát standardním typem písma (zdůrazněný text je možno psát tučně). Zarovnávat vlevo. Entrovat pouze na konci odstavce, neodsazovat, nevynechávat řádky.

Tabulky je nutné dodat zvlášť, zpracované v tabulkovém procesoru Excel. Tabulky ani obrázky (nejlépe .jpg, .tif) nesmí být zalomeny do textu. Kresby musí být dokonale kontrastní.

U citované literatury je pořadí popisovaných znaků následující:

1. u časopisů: příjmení autora, zkratka křestního jména, tečka, rok vydání práce v závorce, dvojtečka, úplný název práce, tečka, pomlčka, název časopisu, čárka, místo vydání, čárka, série, třída apod., čárka, ročník, dvojtečka, stránky citované práce, tečka;
2. u knih: až po název knihy stejné, po tečce za názvem následuje údaj o edici, svazku apod., tečka, pomlčka, vydavatel, čárka, místo vydání, čárka, počet stran, tečka;
3. u sborníků, kompendií aj.: příjmení a zkratka křestního jména autora, rok vydání (stejně jako u časopisů), dvojtečka, název práce, tečka, pomlčka, „In“, dvojtečka, příjmení a zkratka křestního jména redaktora, příp. editora sborníku, zkratka „red.“ v hranatých závorkách, název sborníku, čárka, stránky citované práce uvedené zkratkou „p.“, tečka, pomlčka, místo vydání, tečka;
4. u rukopisů (dipl., disert., kandid. prací apod.) jako u knižní publikace, za pomlčkou za názvem práce následuje zkratka „Ms“; na konci práce je nutno v hranatých závorkách uvést údaj o deponaci, jemuž předchází zkratka „Depon.“;
5. u webových stránek: jako u předešlých citací, pomlčka, na závěr uvést adresu www a za ni do závorečky datum, kdy autor navštívil citovanou stránku.

Poznámky: Zkratky křestního jména autora se uvádějí za příjmením; mezi jména autorů se klade čárka, mezi předposlední a poslední jména autorů „et“. Cituje-li se více prací jednoho autora, vydaných v témže roce, připojuje se za letopočet index ve formě malého písmene. Počáteční písmena časopisu (event. jejich zkratky) se píše velká, členy, spojky a předložky se vynechávají.

Výrazy pro označení edice, svazku, dílu apod. se latinizují (vydání = Ed., svazek =Vol., díl = Tom.), stejně jako výrazy pro označení části, třídy (část = Pars, třída = Cl., řada = Ser.).

Uzávěrka příštího čísla: 24. 10. 2022

Ivona Matějková a Sylvie Pecháčková (eds) Zajímavé floristické nálezy	16
Lenka Pivoňková Co se událo za posledních 10 let v Západočeské pobočce České botanické společnosti	21
Sylvie Pecháčková Čtvrtstoletí časopisu Calluna	24
Jaroslava Nesvadbová Lenka Pivoňková vystavovala v Dýšině	27
Miroslava Šandová Kniha, která by vám neměla ujít	27
Zdeňka Chocholoušková Gratulace Jiřímu Caisovi	28
Adresy autorů	28